

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

Mahkeme İçtihadına İlişkin Bilgi Notu

Sayı. 166

Ağustos- Eylül 2013

Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Mahkeme İçtihadına İlişkin Bilgi Notlarının İngilizce veya Fransızca orijinal metinlerine Mahkeme'nin internet sayfası www.echr.coe.int (Case-Law / Case-Law Analysis / Case-Law Information Note) üzerinden ulaşılabilir.

Bu çeviri Avrupa Konseyi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin izniyle yayınlanmış olup sadece Adalet Bakanlığı'nın sorumluluğundadır.

Bilgi Notlarında yayınlanan hukuki özetler, HUDOC veritabanında da mevcuttur.

Mahkeme'nin İçtihat Bilgi ve Yayınlar Dairesi tarafından derlenen bu Bilgi Notu, Yazı İşleri Müdürlüğü'nün özel ilgi arz ettiğini düşündüğü söz konusu dönem süresince incelenen dava özetlerini içermektedir. Bu özetlerin, Mahkeme üzerinde bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Geçici versiyonunda, özetler normalde ilgili davanın dilinde hazırlanmakta olup, nihai tek-dil versiyonu sırasıyla İngilizce ve Fransızca olarak çıkmaktadır. Bilgi Notu,

<www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=caselaw/analysis&c=>adresinden indirilebilmektedir. <<http://appform.echr.coe.int/echrrequest/request.aspx?lang=gb>> adresinden çevrim içi form yoluyla yayın servisiyle irtibata geçilerek, yıllık 30 Avro (EUR) veya 45 Amerikan doları (USD) karşılığında, bir dizin dâhil olmak üzere, basılı kopya üyeliği mümkündür.

HUDOC veritabanına, Mahkeme'nin internet sayfası (<<http://hudoc.echr.coe.int/sites/tur/>>) üzerinden ücretsiz ulaşılabilir. Veritabanı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin içtihadına (Büyük Daire, Daire ve Komite kararları, kabul edilebilirlik kararları, tebliğ edilen davalar, istişari görüşler ve İçtihat Bilgi Notu'ndan hukuk özetleri), Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na (kararlar ve raporlar) ve Bakanlar Komitesi'ne (kararlar) erişim sağlamaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
(Avrupa Konseyi)
67075 Strasbourg Cedex
France
Tel : 00 33 (0) 3 88 41 20 18
Fax : 00 33 (0) 3 88 41 27 30
publishing@echr.coe.int
www.echr.coe.int

İÇİNDEKİLER

MADDE 2	6
POZİTİF YÜKÜMLÜLÜKLER.....	6
Gözaltında tutulma esnasında intihar edilmesi: <i>kabul edilemez</i>	6
<i>Robineau / Fransa – 58497/11</i>	6
MADDE 3	7
İNSANLIK DIŞI MUAMELE.....	7
AŞAĞILAYICI MUAMELE	7
ETKİN SORUŞTURMA	7
Kimlik kontrolü esnasında, başvurunu kontrol altında tutmak için cop kullanılması: <i>iblal</i>	7
<i>Dembele / İsviçre – 74010/11</i>	7
SINIR DIŞI ETME	8
Başvuran ailenin sınır dışı edilerek İtalya'ya gönderilmesi halinde, yasaklanmış muameleye maruz kalma risklerinin bulunduğu iddiası: <i>Büyük Daire lehine feragat</i>	8
<i>Tarakbel / İsviçre – 29217/12</i>	8
Sığınma başvurusu yapan kişinin, Mogadişu'daki (Somali) genel durumun iyileşmesinin ardından buraya sınır dışı edilmesi teklifi: <i>tehcir edilme bir iblal teşkil etmeyecektir</i>	8
<i>K.A.B. / İsveç – 886/11</i>	8
MADDE 5	9
MADDE 5 § 1.....	9
YASADA ÖNGÖRÜLEN USUL.....	9
Tutuklunun yirmi bir gün gözlem altında tutulması için akıl hastanesinde tutulması: <i>iblal</i>	9
<i>Ümit Bilgiç / Türkiye - 22398/05</i>	9
HUKUKA UYGUN TUTMA.....	11
Yasal kısıtlama sona erdikten 27 gün sonra verilen ihtiyati tutulmanın devamına ilişkin karar: <i>iblal</i>	11
<i>H.W. / Almanya - 17167/11</i>	11
MADDE 5 § 1 (A) MAHKUMİYET KARARINDAN SONRA	11
İhtiyati tutulmanın devamına ilişkin karardan önce yeni psikiyatrik rapor alınmaması: <i>iblal</i>	11
<i>H.W. v. Almanya - 17167/11</i>	11
5 § 1 (B) MADDE MAHKEME KARARINA UYMAMA	12
Halihazırda ödenmiş olan para cezasının infazı için özgürlükten mahrum bırakma: <i>iblal</i>	12
<i>Velinov / "Makedonya Eski Yugoslavya Cumhuriyeti" - 16880/08</i>	12
MADDE 6 MADDE 6 § 1 (HUKUK)	13
MAHKEMEYE ERİŞİM	13
Hukuki sorunlar temelinde yapılan temyiz başvurusunun, alt mahkemenin kararının yerine getirilmediği gerekçesiyle kayıttan düşürülmesi: <i>kabul edilemez</i>	13
<i>Gray / Fransa - 27338/11</i>	13
ADİL YARGILANMA.....	15
Yargılamaların derdest olmasına rağmen, tazminatın yeniden değerlendirilmesine engel teşkil edecek	

şekilde, yasa yoluyla bir müdahalenin gerçekleştirilmesi: <i>iblal</i>	15
<i>M.C. ve Diğerleri / İtalya - 5376/11</i>	15
MADDE 7	15
MADDE 7 § 1	15
KANUNSUZ CEZA OLMAZ.....	15
1953 yılında siyasi bir gruba yönelik olarak gerçekleştirilen soykırım sebebiyle, 2004 yılında verilen mahkûmiyet kararı: <i>Büyük Daire lehine feragat</i>	15
<i>Vasilkauskas / Litvanya - 35343/05</i>	15
MADDE 8	15
HABERLEŞMEYE SAYGI.....	15
Bir mahkûmun avukatı tarafından gönderilen e-postanın, cezaevi yetkilileri tarafından, söz konusu mahkûma iletilmemesi: kabul edilemez.....	15
<i>Helander / Finlandiya - 10410/10</i>	15
MADDE 10	16
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ.....	16
Suçlu bulunmasına neden olan hakaret içerikli sözleri söylediğini reddeden başvuran hakkında tazminat kararı verilmesi: <i>Madde 10 uygulanabilir; iblal</i>	16
<i>Stojanovic / Hırvatistan - 23160/09</i>	16
Gazetenin yazı işleri müdürü hakkında, yayımlanan hakaret içerikli bir makale sebebiyle, ertelemeli hapis cezası verilmesi: <i>iblal</i>	17
<i>Belpietro / İtalya - 43612/10</i>	17
MADDE 14	18
AYRIMCILIK YASAĞI (MADDE 8).....	18
Doğum tarihinin belirtilen kriterlere uygun olmaması sebebiyle, soyadlarının verilmesine ilişkin yeni hükümlerin uygulanmaması: <i>kabul edilemez</i>	18
<i>De Ram / Fransa - 38275/10</i>	18
MADDE 36	19
MADDE 36 § 1	19
ÜÇÜNCÜ TARAF SIFATIYLA DAVAYA KATILMA	19
Rusya'ya geri gönderilmeleri halinde kötü muameleye maruz kalacaklarından korkan Çeçen sığınmacılar: <i>başvuru, başvuranın vatandaşı olduğu devlete tebliğ edilmemiş ve söz konusu devlet, davaya katılmaya davet edilmemiştir</i>	19
<i>I / İsveç - 61204/09</i>	19
MADDE 46	20
EMSAL KARAR — GENEL TEDBİRLER	20
Davalı Devletin, ilgili kişilere, yeniden değerlendirilen tazminat ödeme planı doğrultusunda, ilgili meblağları ödemesi gerektiğine hükmedilmesi	20
<i>M.C. ve Diğerleri / İtalya - 5376/11</i>	20
SÖZLEŞME'YE EK 1 NO.LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİ.....	20

MAL VE MÜLK DOKUNULMAZLIĞINA SAYGI GÖSTERİLMESİNİ İSTEME HAKKI	21
Yargılamaların derdest olmasına rağmen, tazminatın yeniden değerlendirilmesini engelleyen yasal müdahale: <i>iblal</i>	21
<i>M.C. ve Diğerleri / İtalya – 5376/11</i>	21
Tasfiye halindeki yerel makamdan karar borcunun alınamaması: <i>iblal</i>	22
<i>De Luca / İtalya – 43870/04</i>	22
SÖZLEŞME'YE EK 1 NO.LU PROTOKOL'ÜN 2. MADDESİ.....	23
EĞİTİM HAKKI.....	23
Hapis cezasının infaz edilmesi sebebiyle lise eğitiminin tamamlanamaması: <i>kabul edilemez</i>	23
<i>Epistatu / Romanya – 29343/10</i>	23
SÖZLEŞME' EK 1 NO.LU PROTOKOL'ÜN 3. MADDESİ.....	24
OY HAKKI.....	24
Suçun mahiyeti ve ağırlığına bakılmaksızın, kasıtlı olarak işlenen suçlardan mahkûm edilmiş kişilerin, doğrudan ve ayrımcı bir şekilde, haklarından mahrum bırakılması: <i>iblal</i>	24
<i>Söyler / Türkiye – 29411/07</i>	24
BÜYÜK DAİRE YARARINA FERAGAT.....	24
MADDE 30.....	24
<i>Tarakbel / İsviçre – 29217/12</i>	24
<i>Vasiliauslas / Litvanya – 35343/05</i>	25
MAHKEME'DEN HABERLER	25
SEÇİM	25
GÜNCEL YAYINLAR.....	25

MADDE 2

Pozitif yükümlülükler

Gözetim altında tutulma esnasında intihar edilmesi: kabul edilemez

Robineau / Fransa – 58497/11
3.9.2013 tarihli karar [V. Bölüm]

Olaylar –Başvuranın aile üyelerinden biri 2003 yılının Ekim ayında polis tarafından gözetim altına alınmıştır. Sonrasında ise şüpheli kişi, savcının huzuruna çıkarılmıştır, savcı bir soruşturmanın başlatılmasını ve şüphelinin adli denetim altına alınmasını istemiştir. Şüphelinin avukatıyla görüşme hakkının bulunması nedeniyle, polis ve eşlik eden korumalar şüpheliyi mahkeme binasındaki sıradan bir odaya götürmüşlerdir. Avukatının talebi üzerine, şüphelinin kelepçeleri çıkarılmış ve kendisine eşlik eden iki polis memuru, şüpheli kişi ile avukatının özel olarak görüşebilmeleri için odayı terk etmiştir. Ancak polis memurları, her ihtimale karşı, cam bir panel aracılığıyla şüpheliyi gözetim altında tutmuşlardır. Görüşme başladıktan yaklaşık yirmi dakika sonra, söz konusu şüpheli yerinden kalkmış, pencereye doğru gitmiş ve atlayarak intihar etmiştir.

Hukuki Değerlendirme – Madde 2: Fransa hukukunda “*deferement*”, diğer bir deyişle polis gözetiminin resmi olarak sona ermesi ile ilgili bireyin bir yargıcın huzuruna çıkarılması arasındaki zaman, inkar edilemez şekilde bir nezaret tedbiridir, uygulama bakımından polis gözetimi ile benzer özelliktedir ve ilgili birey adli denetim kapsamında, soruşturma makamlarının gözetimi altında tutulmaktadır. Yerel makamlar, şüphelinin intihar edeceğini bilecek durumda değildir. Şüpheli, polis gözetiminde tutulduğu sırada ve nakledilme esnasında kendisi ile görüşen herkese karşı sakin bir tutum sergilemiştir. Şüpheliyi muayene eden psikiyatrist, şüphelinin durumunu istikrarlı olarak değerlendirmiş ve hatta, polis gözetimine alınması durumunun şüpheliyi ciddi bir şekilde üzmediğini kaydetmiştir. Yetkililerin, söz konusu zamanda şüphelinin kendisine verilen dört öğün yemekten üçünü yemeyi reddetmesinin

bir uyarı işareti olduğunu anlamış olmalarının gerekebileceği doğrudur. Ancak, bu durum kendi başına, soruşturmacıların ve eşlik eden görevlilerin muhtemel bir intihar riskinin söz konusu olduğuna ilişkin olarak uyarılması için yeterli değildir.

Durum böyle olunca ve yetkililerin şüphelinin intihar edebileceğini biliyor olduğu ya da bilmesi gerektiğine inanmak için herhangi bir tarafsız gerekçe olmamasından ötürü, Sözleşme'nin 2. maddesi uyarınca üzerlerine düşen pozitif yükümlülükler, yetkililerin bu davada bir kimsenin hayatının korunması için gerekli olan temel önlemlerden başka herhangi bir özel tedbir almasını gerektirmemiştir.

Ayrıca, eşlik eden memurlar şüphelinin avukatı ile özel bir görüşme yapmasına olanak sağlamak için odadan çıkmış olsalar bile, cam bir panel aracılığıyla şüpheliyi gözetim altında tutmuşlardır. Şüphelilerin polis gözetiminde tutulmalarının sona ermesi ile bir yargıcın huzuruna çıkarılmaları arasındaki sürede güvenlikleri hususu daha kesin bir yasal çerçevenin getirilmesini gerektirmiş, dolayısıyla eşlik ettikleri kimselerin psikolojik durumlarının ve bu kimselerin intihar etmeleri riskinin değerlendirilmesi işlemi yalnızca polisin görevi olmaktan çıkmıştır. Ancak, herhangi bir özel riskin tespit edilmediğinden ya da tespit edilme zorunluluğu olmadığından, bu davada alınmış olan önlemler yeterli düzeydedir ve dava, Devlet tarafından Sözleşme'nin 2. maddesinin getirdiği yükümlülüklerin yerine getirilmesinde bir başarısızlığın söz konusu olmadığını ortaya koymuştur.

Son olarak, bu dava, Mahkeme'nin Sözleşme'nin 2. maddesinin esas bakımından ihlal edilmiş olduğuna karar verdiği *Eremiášová ve Pechová / Çek Cumhuriyeti* (23944/04, 16 Şubat 2012) davasından farklılık göstermiştir. Şüphelinin bariz bir şekilde pencereden atlayarak kaçma teşebbüsünde bulunurken kendisini öldürdüğü *Eremiášová ve Pechová / Çek Cumhuriyeti* davasında, yetkililerin aslında bir kaçma teşebbüsü olasılığının bulunduğunu öngördüklerini işaret eden adımlar atmış oldukları görülmüştür. Dahası, olay, somut

davada olduğu gibi doğası gereği gizli kalması gereken avukatla görüşme esnasında değil de, ilgili bireyin tuvaletlerden polis merkezinin başka bir bölümüne götürülmesinde kendisine eşlik eden polis memurlarının tümüyle denetimi altında tutulduğu esnada gerçekleşmiştir.

Sonuç: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle).

MADDE 3

İnsanlık dışı muamele Aşağılayıcı muamele Etkin soruşturma

Kimlik kontrolü esnasında, başvuranı kontrol altında tutmak için cop kullanılması: *ihlal*

Dembele / İsviçre – 74010/11
24.9.2013 tarihli karar [II. Bölüm]

Olaylar – İki jandarma görevlisi 2 Mayıs 2005 tarihinde, Cenevre’de yaşayan bir Burkina Faso vatandaşı olan başvurana kimlik kontrolü yapmak amacıyla yaklaşmıştır. Başvurana göre, kendisinin kimlik bilgilerini göstererek jandarma görevlilerinin talebini yerine getirmiş olmasına rağmen, jandarma görevlileri tarafından kötü muameleye maruz kalmıştır. Başvuran ayrıca, kapsamlı, hızlı ve bağımsız bir soruşturma yapılmamış olduğundan şikayetçi olmuştur.

Hukuki Değerlendirme – Madde 3

(a) *Esas bakımından* – Tarafların olaylara ilişkin anlatımları, başvuranın kimlik kontrolü için belgelerini gösterip göstermediği hususunda birbirinden farklılık gösterirken, başvuranın sigarasını söndürmeyi birkaç kez reddettiği, jandarma görevlilerinden birinin sigarasını aldığı anda aşırı tepki gösterdiği, ortamda daha fazla bir gerginlik oluştuğunda yere yatmayı reddettiği ve jandarma görevlilerinden birinin başvuranı polis aracına götürmek için kolundan tutmayı denediğinde karşı koyduğu ve kaçmayı başardığı konularında mutabık kalınmıştır. Bunlara ilaveten, klinikte tespit edilen tıbbi bulgular jandarmalardan birinin kolunda ve boynunda zedelenmeler

olduğunu, diğer jandarma görevlisininse kolunun ön kısmında iltihapla birlikte yüzeysel bir sıyrığın bulunduğunu kaydetmiştir. Bu deliller, başvuranın jandarma görevlilerine fiziksel direniş gösterdiğinin ve jandarma görevlilerinin güç kullanmalarının ilke olarak haklı gerekçelere dayandığının tespit edilmesi için yeterli niteliktedir. Kullanılan gücün başvuranın göstermiş olduğu direnişe göre orantılı olup olmadığı konusu halen bir sonuca bağlanmamış durumdadır.

Bu bağlamda, başvuranın köprücük kemiğinin kırılması şüphesiz, kendisini yakalayan jandarma görevlileri tarafından maruz bırakıldığı muamelenin, Sözleşme’nin 3. maddesinin kapsamına girmesi için gerekli için gerekli ciddiyet eşiğini aşmıştır. Başvuran, jandarma görevlilerinin muamelesi sebebiyle aldığı yaralar sonucu ilk olarak yirmi bir günlük bir hastalık iznine ayrılmıştır.

Başvuranın köprücük kemiğinin kırılmasının direkt ve özel nedeninden ayrı olarak, jandarma görevlileri tarafından kullanılan yöntemlerin, bir bütün olarak dikkate alındığında, orantısız bir güç kullanımına tekabül ettiği ortaya çıkmıştır. Başvuranın elinde tuttuğu sigara dışında üzerinde tehlikeli objelerin bulunmadığı ya da, en azından meydana gelen olayın ilk safhalarında, jandarma görevlilerini yaralamamış veya tekme ve yumruk atmak ya da başka araçlar kullanarak vurmak suretiyle jandarma görevlilerini yaralamaya teşebbüs etmemiş olduğu konularına itiraz edilmemiştir. Bu nedenle, başvuranın yere yatırılması öncesinde direniş göstermiş olduğu ve jandarma görevlilerinden birinin kolunu ısırıldığı tespit edilse de bunlar pasif mahiyettedir. Bu nedenle, jandarma görevlileri tarafından cop kullanılmasının, başvuranın yaralanmasının direkt nedeni olsa da olmasa da, kendi başına haklı bir gerekçeden yoksundur. Dolayısıyla, daha önce belirtilen değerlendirmeler bakımından, başvuranın kontrol altına alınması için kullanılan güç orantısız niteliktedir.

Sonuç: ihlal (bire karşı altı oyla).

(b) *Usul bakımından* – Başvuranın yakalanmasından itibaren Başsavcı tarafından

takipsizlik kararı verilmesine kadar toplamda beş buçuk yıldan fazla bir süre geçmiştir. Soruşturma ise, Başsavcının davayı sulh ceza hakimine gönderdiği tarihten itibaren takipsizlik kararı verilmesine kadar bir yıl on bir aydan fazla sürmüştür. Başvurayı yakalayan jandarma görevlileri hakkındaki suçlamaların ciddiyeti bakımından, davanın ilgili kişi ve olay sayısı açısından nispeten dolambaçsız olması ve soruşturmanın yalnızca beş tanığın beyanlarının dinlenmiş ve fiziksel kanıt olarak sınırlı sayıda hazırda erişilebilir ögenin üretilmiş olması, yargılamalar esnasında yaşanan gecikmeyi haklı kılmamaktadır.

Yerel makamların dava konusu olayların tespitinde göstermiş oldukları özene ilişkin olarak, Federal Mahkeme tarafından soruşturmanın yeniden başlatılmasına karar verilmesi, önemli tanıklarla görüşmelerin düzenlenmesi yoluyla, yargılamaların ilk aşamasında meydana gelmiş olan bazı aksaklıkların giderilmesine olanak sağlamıştır. Ancak, soruşturmaya ilişkin daha fazla adım atılsaydı, başvuranın köprücük kemiğinin kesin olarak nasıl kırılmış olduğu konusuna ışık tutulmuş olurdu. Bu nedenle, 2 Mayıs 2005 tarihli olaya ilişkin soruşturma gerekli özen ile yürütülmemiştir.

Sonuç: ihlal (ikiye karşı beş oyla)

Madde 41: manevi tazminat olarak 4,000 avro; maddi tazminat olarak ise 15,700 avroya hükmedilmiştir.

Sınır dışı etme

Başvuran ailenin sınır dışı edilerek İtalya'ya gönderilmesi halinde, yasaklanmış muameleye maruz kalma risklerinin bulunduğu iddiası: *Büyük Daire lehine feragat*

Tarakhel / İsviçre – 29217/12

[II. Bölüm]

Afgan kökenli olan birinci başvuran, eşiyle Pakistan'da tanışmıştır. İran'a gitmek için Pakistan'dan ayrılan çift, burada on beş yıl yaşamıştır. Sonrasında ise Türkiye'ye giden çift, oradan İtalya'ya gitmek için bir tekneye binmiştir. Çift, polis tarafından denizde

yakalanmıştır. 2011 yılının Temmuz ayında söz konusu çift çocuklarıyla birlikte bir barınma evine götürülmüştür. Çift, özellikle temizlik imkanlarının bulunmaması sebebiyle barınma evinde kaldıkları koşulların kötü olduğunu ve her gün çıkan kavgalar nedeniyle düzenli olarak şiddete maruz kaldıklarını iddia etmiştir. Söz konusu çift İtalya'dan Avustralya'ya gitmiş ve orada bir sığınma başvurusunda bulunmuş, ancak bu başvuruları reddedilmiştir. Bu kişiler, tekrar İtalya'ya tehcir edilmeleri riski bulunduğu İsviçre'ye gitmişlerdir. 2011 yılının Kasım ayında, İsviçre'de sığınma başvurusunda bulunmuşlardır. Ancak, başvuruları reddedilmiş ve İtalya'ya tehcir edilmeleri yönünde bir karar verilmiştir. Başvuranlar temyize gitmişler, ancak temyiz başvuruları da reddedilmiştir.

Başvuranlar, Avrupa Mahkemesine yaptıkları başvuruda, Sözleşme'nin 3,8 ve 13. Maddelerinin ihlal edildiğinden şikayetçi olmuşlardır.

Sığınma başvurusu yapan kişinin, Mogadişu'daki (Somali) genel durumun iyileşmesinin ardından buraya sınır dışı edilmesi teklifi: *tehcir edilme bir ihlal teşkil etmeyecektir*

K.A.B. / İsveç – 886/11

5.9.2013 tarihli karar [V. Bölüm]

Olaylar- Başvuran, 2009 yılında İsveç'e giriş yapan ve sığınma başvurusunda bulunan bir Somali vatandaşıdır. Başvuran, Mogadişu'da yaşadığı sırada özellikle El-Şebab'dan olmak üzere tehditler aldığını ve Somali'ye geri gönderilecek olması halinde bu örgütten gelecek ciddi bir tehlike altında olacağını iddia etmiştir. Göçmenlik Bürosu, başvuranın iddialarını mesnetsiz ve tutarsız bulmuş ve bu nedenle, başvuranın sığınma talebini reddetmiştir. Göçmenlik Bürosu, başvuranın, ailesinin bir kısmının yaşadığı Somali Bölgesine yeniden yerleştirilebileceği soncuna varmıştır. Göçmenlik Bürosunun vardığı bu karar, sonrasında Göçmenlik Mahkemesi tarafından onanmıştır.

Hukuki Değerlendirme – Madde 2 ve Madde 3:

Mahkeme öncelikle, başvuranın Somali Bölgesine sınır dışı edilmesi olasılığını incelemiştir. Ancak, Mahkeme, söz konusu bölgede kabile bağlantılarının bulunmadığı göz önüne alındığında, başvuranın ülkenin ilgili bölgesine kabul edilmeme ihtimalinin yüksek olduğu kararına varmıştır. Bu nedenle Mahkeme, başvuranın menşe bölgesi olan Mogadişu'ya gönderilmesinin Sözleşme'nin 2. ve 3. maddelerinde güvence altına alınan haklarının ihlaline yol açıp açmayacağı hususunu incelemek durumunda kalmıştır. Mogadişu'daki durum, Mahkeme'nin *Sufi ve Elmi / Birleşik Krallık*¹ davasını karara bağladığı ve Mogadişu'ya yapılacak tüm geri göndermelerin Sözleşme'ye aykırı olarak değerlendirileceği sonucuna vardığı 2011 yılının Temmuz ayından bu yana değişiklik göstermiştir. El-Şebab şehirden çekilmiştir ve şehir artık yeni bir idare ile yönetilmektedir. Uluslararası güvenilir kaynaklara göre, şehirdeki genel şiddet oranında düşüş olmuş, cephe savaşları ve bombardımanlar sona ermiş ve sıradan vatandaşların günlük hayatlarında belli bir düzeye kadar normalleşme meydana gelmiştir. Ayrıca, ilgili ülkeye ilişkin bilgiler, ne derecede olduğu açık olmasa da, halkın Mogadişu'ya geri dönüş yapmakta olduklarına işaret etmiştir. Söz konusu koşullarda, Mahkeme, ülkeye ilişkin mevcut bilgilerin mevcut genel durumun, şehirdeki herkesin Sözleşme'nin 3. maddesine aykırı olacak bir muameleye uğrama riski altında olduğu bir nitelik taşımadığına işaret ettiği sonucuna varmıştır. Başvuranın bireysel koşullarına ilişkin olarak ise, kendisi El-Şebab'ın hedefinde olma riski bulunan herhangi bir gruba mensup değildir ve Mogadişu'da karısının yaşadığı bir evinin bulunduğu iddia edilmektedir. Ayrıca, Somali'ye geri dönmesi halinde hedef haline geleceği iddialarını, bu bağlamdaki savunmasının tutarsız ve eksik olması sebebiyle, destekleyememiştir. Son olarak, başvuran hem Göçmenlik Bürosu hem de Göçmenlik Mahkemesi tarafından dinlenmiş, başvuranın iddiaları dikkatli bir şekilde incelenmiş ve vardıkları sonuçlara ilişkin

kapsamlı açıklamalar sunulmuştur. Başvuran, söz konusu koşullarda, Somali'ye dönmesi halinde öldürülme ya da kötü muamele görme riski altında olduğuna ilişkin olarak makul ve inandırıcı bir savunma yapamamıştır.

Sonuç: tehcir edilme bir ihlal teşkil etmeyecektir (ikiye karşı beş oyla).

MADDE 5

Madde 5 § 1

Yasada öngörülen usul

Tutuklunun yirmi bir gün gözlem altında tutulması için akıl hastanesinde tutulması: ihlal

Ümit Bilgiç / Türkiye - 22398/05

3.9.2013 tarihli karar [II. Bölüm]

Olaylar — Başvuran, 2002 yılının Aralık ayında, mahkemeye karşı yapılan saygısızlık nedeniyle aleyhinde yürütülen ceza davası bağlamında otuz beş gün gözaltında tutulmuştur.

Bununla birlikte, Adalet Bakanlığı, savcılıktan, başvuranın akıl sağlığının incelenmesi ve, eğer gerekliyse, onu yetişkin koruma tedbirine tabi tutma amacıyla gerekli adımları atmasını talep etmiştir. 2002 yılının Temmuz ayında, savcılık Bölge Mahkemesi'nden başvuran hakkında akli ehliyeti olmadığı gerekçesiyle vesayete ilişkin karar vermesini talep etmiştir. 2 Ocak 2003 tarihinde, başvuran, tutuklu bulunduğu cezaevinden alınmış ve gözlem altına alındığı akıl hastanesine götürülmüştür. 20 Ocak tarihinde sağlık kurulu önüne çıkarılmış ve 23 Ocak 2003 tarihinde cezaevine tekrar götürülmüştür. Sağlık kurulunun 21 Ocak 2003 tarihli raporu başvuranın zihinsel yetisinde veya medeni ve siyasi haklarını kullanma yetisinde herhangi bir yoksunluk bulunduğuna işaret etmemiştir. 7 Şubat 2003 tarihinde, Bölge Mahkemesi, söz konusu rapordaki bulgulara dayanarak, vesayet kararının alınmasını reddetmiştir.

¹ *Sufi ve Elmi / Birleşik Krallık*, 8319/07 ve 11449/07, 28 Haziran 2011, 142 sayılı Bilgi Notu.

Hukuki Değerlendirme — 5 § 1 Madde: Başvuran, akıl hastanesine yatırılmış ve orada, aleyhinde yürütülen ceza davası bağlamında tutuklu bulunması gereken süreçte yirmi bir gün kalmıştır. Akıl hastanesinde tutulması için yasal dayanak teşkil eden ve gözetim altında tutulmasını gerektiren karar, başvuranın tutukluluk haliyle bağlantısızdır ve birçok yargılama işlemi bağlamında özgürlükten yoksun bırakılmasının koşullarını değiştirmeyi hedeflememiştir. Ayrıca, karar verildiği zaman, başvuran henüz gözaltına alınmamıştı.

Cezaevinde tutuklu bulunmak yerine psikiyatrik bir kurumda tutulmak, başvuranın tutukluluk halinin ve ilgili süreçte durumunun mahiyetini önemli ölçüde değiştirmiştir. Tutuklanmasının yasalara uygun olmasına rağmen, başvuranın akıl hastanesine nakledilmesi ve orada tutulması konusunun, iç hukuka ve Sözleşme'ye uygunluğu, sadece başvuranın tutukluluk koşullarıyla değil, aynı zamanda 5 § 1 maddesi uyarınca özgürlüğünden yoksun bırakılmasının yasalara uygunluğuyla ilgilidir. Başvuranın gözlem altına alınmasının dayandırıldığı kanun hükmündeki maddeler, toplum için tehlike teşkil eden akıl hastası kişilerin tedavi edilmeleri amacıyla zorunlu olarak psikiyatrik bir kuruma kabul edilmesine ilişkindir. Ancak, başvuran bu kategoriye girmemektedir. Toplum için tehlike teşkil etmesi bir yana, başvuranın tedavi gerektiren bir akıl hastalığı olduğu tespit edilmemiştir. Zorunlu olarak akıl hastanesine yatırılması, kendi çıkarlarını korumaktan alıkoyan ve vesayet altına alınmasını gerektirecek bir rahatsızlığının olup olmadığını tespit etmek için gerçekleştirilmiştir. Söz konusu kanun hükmündeki maddeler, bu nedenle, başvuranın zorunlu olarak akıl hastanesine yatırılmasına yasal bir dayanak oluşturamaz. Ayrıca, Medeni Kanunun bir hükmü uyarınca, mahkemeler, böyle bir önleme ihtiyaç olduğuna işaret eden sağlık raporu olmadan vesayet başvurusunun lehinde bir karar alamamaktadırlar. Söz konusu hüküm, bu şekilde özgürlükten yoksun bırakmaya ilişkin karar verecek olan yetkili makama

veya nasıl bir usul izlenmesi gerektiğine işaret etmemiştir. Ek olarak, söz konusu hüküm, zorunlu psikiyatrik muayene için bir kişinin tutuklanmasına ilişkin kararın öncesinde doktora danışılmasını gerektirmemektedir. Bu hüküm, dolayısıyla, gerekli açıklıktan yoksundur. Bu nedenle, başvuranın zorunlu olarak akıl hastanesine yatırılmasına dayanak teşkil edebilecek olduğu farz edilse bile, söz konusu hüküm, keyfiyete karşı gerekli korumada yetersizdir. Özet olarak, 2003 yılının Ocak ayında başvuranın akıl hastanesinde gözlem altına alınması, Sözleşme'nin amacı bakımından yasal bir dayanaktan yoksundur.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Madde 10: Başvuran, mahkemeye karşı saygısızlık yapmak suçundan suçlu bulunmuştur. İfade özgürlüğü hakkını kullanmasına müdahalede bulunulmuştur. Söz konusu müdahale, yasa tarafından öngörülmüş ve "yargı erkinin yetkisinin güvence altına alınmasına" ilişkin meşru bir hedef gütmüştür. Başvuranın yargı çalışanlarına karşı sarf ettiği özellikle iğneleyici, düşmanca ve rencide edici sözleri sadece yazılı olarak kaydedilmiş ve açıklanmamıştır. Buna göre, halkın adaletin tecelli edilmesine olan güveni üzerindeki etkileri kısıtlıdır. Ayrıca, başvuran, hukuk çalışanı değildir. Bu durum, hiç şüphesiz, başvuranın kullandığı üslubu ve terimleri, ve mahkeme belgelerinde kullanılan ifade tarzına alışkın olmadığını açıklamaktadır. Ek olarak, söz konusu yargılama işlemleri bağlamında hazırlanan bilirkişi raporları başvuranın, olaylar sırasında, kendisini muhakeme yeteneğinden yoksun bırakan zihinsel problemlere sahip olduğuna işaret etmişlerdir. Bu durum, ifadelerinin içeriğini ve şeklini açıklamaktadır.

Mahkeme, yetkililerin, başvuranın doğrudan yargı çalışanlarının onurlarını zedeleyici nitelikte olan bazı ifadelerine ilişkin olarak başvuranın aleyhinde ceza davası açmanın gerekli olduğu görüşünde olmalarını kabul edebilir. Başvuran ceza almamasına rağmen, göz altına alınmış ve yargılama işlemlerinin başından itibaren otuz beş gün boyunca akıl hastanesinde tutulmuştur. Ayrıca, başvuranın tutuklanmasını talep eden savcılık,

başvuranın gözlem altına alınmasına ilişkin yargılama işlemlerine katılmıştır ve bu nedenle, tutuklanmasını talep ederken, akli durumunun tartışmaya açık olmadığı ve hareketlerinin nedeni olabileceğinin farkındadır. Sonuç olarak, yargı çalışanlarının onurunu ve yargı faaliyetleri için gerekli huzurlu ortamı korumak meşru bir hedef olsa da, davanın koşullarında, başvuranın tutuklanması ve zorunlu olarak akıl hastanesinde gözetim altına alınması dahil alınan önlemler, güdülen hedefler kapsamında orantısız müdahaleye neden olmuştur. Söz konusu müdahale, bu nedenle, “demokratik toplum düzeninde gerekli” olarak değerlendirilemez.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

Madde 41: Zararlara ilişkin tazminat talep edilmemiştir.

Hukuka uygun tutma
Yasal kısıtlama sona erdikten 27 gün sonra verilen ihtiyati tutulmanın devamına ilişkin karar: ihlal

H.W. / Almanya - 17167/11

19.9.2013 tarihli karar [V. Bölüm]

(bk. aşağıda 5 § 1 (a) madde)

Madde 5 § 1 (a) Mahkumiyet kararından sonra
İhtiyati tutulmanın devamına ilişkin karardan önce yeni psikiyatrik rapor alınmaması: ihlal

H.W. v. Almanya - 17167/11

19.9.2013 tarihli karar [V. Bölüm]

Olaylar — Başvuran, 1997 yılının Kasım ayında, tecavüz ile birlikte birçok suçtan yargılanmış ve dokuz yıl altı ay hapis cezasına çarptırılmıştır. Aynı zamanda, davayı gören mahkeme, başvuranın, onu halk için tehlikeli hale getiren ciddi suçlar

işleme eğilimine ve kişilik bozukluğuna sahip olduğuna hükmederek başvuran aleyhinde ihtiyati tutuklama kararı vermiştir. Başvuran hapis cezasının tamamını çektikten ve söz konusu ihtiyati tutuklama kararı kapsamında yaklaşık iki yıl boyunca gözetim altında tutulduktan sonra, 2009 yılının Kasım ayında, yerel mahkemeler, başvuranın ihtiyati tutulmasının devamının gerekli olup olmadığını değerlendirmek için işlem başlatmışlardır, çünkü böyle bir değerlendirme için iki yıllık yasal kısıtlama 24 Aralık 2009 tarihinde sona ermiştir. 20 Ocak 2010 tarihinde, dava dosyasına ve avukatına danıştıktan sonra, serbest bırakıldığı takdirde tekrar suç işlemeye eğilimli olduğu gerekçesiyle, bölge mahkemesi, başvuranın ihtiyati tutulmasının devamına karar vermiştir. Anayasa Mahkemesi, başvuranın bireysel başvurusunu incelediğinde, 16 Eylül 2010 tarihinde söz konusu karar onanmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yaptığı başvuruda, başvuran Sözleşme'nin 5 § 1 maddesi uyarınca, yerel mahkemelerin değerlendirme için yasal süre kısıtlamasına uymadıkları ve yeni psikiyatrik rapor alınmadan karar verdikleri konularında şikayetçi olmuştur.

Hukuki Değerlendirme – Madde 5 § 1

(a) Değerlendirmeye ilişkin yasal süre kısıtlamasına uyulmaması — Başvuranın ihtiyati olarak tutulmaya devam edilmesine ilişkin karar, iki yıllık yasal kısıtlamanın sona ermesinden yirmi yedi gün sonra verilmiştir. Mahkeme, bu süre boyunca başvuranın tutuklu bulundurulması yasalara uygun olduğunu kabul etmeye hazır olmasına rağmen, bu durumun keyfi olup olmadığını belirlemek zorundadır. Bu noktada, yerel mahkemelerin bir önceki kararın infazının sona ermesinden sonra yeni bir tutuklama kararı vermelerinin hızı, makul olmayan gecikmeye karşı yeterli tedbirin varlığı, yargılama işlemlerinin karmaşıklığı ve başvuranın davranışı önemli hususlardandır. Makul olarak değerlendirilebilecek üst sınır yaklaşık bir aylık bir gecikmedir, fakat bu koşullara bağlıdır. Başvuranın gecikmeye bir katkısının olmadığı (gerçekte, ilerleme hakkında soru sormuştur) ve değerlendirme işlemlerinin iki yıllık süre sınırının dışında

uzatılmasını açıkça kabul etmediği dikkate değerdir. Mahkeme'ye göre, değerlendirme işlemlerindeki gecikmeye temel olarak yerel makamların, değerlendirme işlemlerini, süre sınırı sona ermeden sadece altı hafta önce, gecikerek başlatmaları ve başvuran için avukat tayin edilmesi, dava dosyasına erişiminin sağlanması ve duruşmanın gerçekleştirilmesi gibi temel usuli adımların süre sınırı dolmadan önce atılmaması neden olmuştur. Yargılama işlemleri öngörülemez bir karmaşıklığa sahip değildir. Sonuç olarak, başvuranın serbest bırakılmasına ilişkin bir kararın makul olmayan bir şekilde geciktirilmemesini sağlayan yeterince açık herhangi bir tedbir bulunmamaktadır. Yerel mahkemelerin, değerlendirme işleminin "alenen yapılan bir usulsüzlüğü" açığa çıkarıp çıkartmadığına ilişkin uyguladığı eşik çok yüksektir ve yeterli korumayı sağlayamamıştır. Buna göre, başvuranın 24 Aralık 2009 ve 20 Ocak 2010 tarihleri arasında tutuklu bulundurulması keyfi ve bu nedenle yasalara aykırıdır.

(b) Yeni tıbbi kanıt elde edilmemesi — Yerel mahkemeler, başvuranın serbest bırakıldığı takdirde tekrar suç işlemeye ve hala halk için tehlike teşkil ettiği sonucuna götüren birçok unsura sahiptir. Başvuran, çok ciddi cinsi münasebet suçlarından yargılanmıştır ve sadece güvenebileceği bir terapist ile çalışmaya hazır olduğunu belirttiğinden, yargılandığı sırada mevcut psikiyatrik kanıtın gerekli olduğuna işaret ettiği psikoterapik tedaviyi almamıştır.

Fakat Mahkeme, yerel mahkemelerin bir tıp uzmanının yardımıyla başvuranın tehlikeli olup olmadığını en son değerlendirmesinin üzerinden on iki buçuk yıldan uzun süre geçtiğinden, başvuranın tehlike teşkil etmeye devam edip etmediğini belirlemek için yeni bir bilirkişi raporu hazırlanmasının gerekli olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, başvuranın kişiliğinin ve buna bağlı olarak tehlikeli durumunun cezaevinde gösterdikleri gelişmelere ilişkin unsurlar açık değildir. Cezaevi yetkililerinin yönelttiği, başvuranın kişiliğinde, ilerleyen yaşının veya psikolojik danışmanlık servisi ile olan iletişiminin, yeni bir terapide ele alınabilecek herhangi bir değişikliğe yol açıp açmadığına ilişkin soru

hakkında özellikle bir incelemede bulunulmamıştır. Ayrıca, başvuranın iyileşmesine yardım edecek veya cezaevi çalışanlarıyla işbirliğine girmesini sağlayacak herhangi bir aracın olmadığı cezaevinde uzun bir süre tutulmuş olması dikkate değerdir. Böyle bir durumda, gerekli tedavinin başlatılması amacıyla yeni öneriler vermesi için harici bir uzmana başvurmak özellikle önemlidir. Bu bağlamda, Mahkeme, halk için hala tehlike teşkil ettiğinden ötürü bir tutuklunun serbest bırakılmamasına ilişkin verilen kararın, ilgili kişi artık tehlikeli olmadığını göstermek için uygun tedavi gibi yollardan mahrum bırakıldığı takdirde, ihtiyati tutuklama kararının amaçlarına aykırı hale gelebileceğini hatırlatmaktadır.

Buna göre, ihtiyati tutuklamanın devamının gerekliliğine ilişkin yeni bir harici sağlık raporunun yokluğunda, 5 § 1 (a) maddesinin amaçları bağlamında, 1997 yılında davasını gören mahkeme tarafından başvuran hakkında verilen cezai hüküm ve 20 Ocak 2010 tarihinde verilen ihtiyati tutukluluğun devamına ilişkin karar arasında yeterli nedensel bir bağ artık bulunmamaktadır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Madde 41: Manevi tazminat olarak 5.000 avro.

5 § 1 (b) madde Mahkeme kararına uymama

Halihazırda ödenmiş olan para cezasının infazı için özgürlükten mahrum

bırakma: *ihlal*

Velinov / "Makedonya Eski Yugoslavya Cumhuriyeti" - 16880/08

19.9.2013 tarihli karar [I. Bölüm]

Olaylar — Başvuran, 2000 yılında, hafif bir suçtan yargılanmış ve kararın nihaileşmesinin ardından on beş gün içinde adli para cezası ödemesine hükmedilmiştir. Zamanında ödeme yapmadığı takdirde adli para cezasının hapis cezasına çevrileceği konusunda bilgilendirilmiştir. 2001 yılının Kasım ayında, ilk derece mahkemesi başvuranın adli para cezasını ödemesine ve

ödeme yaptığına dair kanıt sunması için mahkemenin huzuruna çıkmasına hükmetmiştir. 2002 yılının Şubat ayında, adli para cezası iki günlük hapis cezasına çevrilmiştir. Altı gün sonra, başvuran para cezasını ödemiş, fakat ilk derece mahkemesi önünde ödeme yaptığına dair kanıt sunmamıştır. 28 Ekim 2002 tarihinde, gerekli kanıt sunduktan sonra bir sonraki gün serbest bırakılmadan önce tutuklanmıştır.

Hukuki Değerlendirme —5 § 1 (b) Madde: Mahkeme, iki meseleyi incelemek zorundadır: adli para cezasının hapis cezasına çevrildikten sonra ödenmesinin başvuranın daha sonra tutuklanmasını yasalara aykırı hale getirip getirmediğini ve başvuranın para cezasını ödemediğine dair mahkemeye herhangi bir kanıt sunamamasının tutuklanması için gerekçe teşkil edip edemeyeceğini.

İlk meseleye ilişkin olarak, bir adli para cezasının kısmi ödemesine ilişkin duruma benzer olmayarak, ödenmediği takdirde hapis cezasına çevrilen para cezasının daha sonra tamamının ödenmesi durumunda uygulanacak herhangi bir kural bulunmamaktadır. Kısmi ödemeye ilişkin mevzuat uyarınca, para cezasının ödenmemiş kısmı hapis cezasına çevrilebilir, fakat para cezası daha sonra ödenirse söz konusu ceza sona erdirilir. Bu kuralın başvuranın davasına uygulanmaması için herhangi bir neden bulunmamaktadır, çünkü başvuranın serbest bırakılmasına ilişkin karardan anlaşıldığı üzere başvuran ödeme yaptığına sunduğu kanıtı dayanarak serbest bırakılmıştır. Bu koşullar altında, Sözleşme'nin 5 § 1 (b) maddesi uyarınca başvuranın tutuklanmasının dayandırıldığı gerekçe, başvuranın adli para cezasını ödeme kararına uygun davrandığı anda sona ermiştir.

İkinci meseleye ilişkin olarak, başvuran, yapmak zorunda olmasına rağmen, ilk derece mahkemesini ödeme yaptığı konusunda bilgilendirmemiştir. Bu duruma işaret eden ilk derece mahkemesi, başvuranın daha sonra yakalanıp tutuklanmasına ilişkin olarak Devletin sorumlu tutulamayacağı sonucuna varmıştır. Fakat başvuranın ödeme yaptığına dair mahkemeye bilgi vermesi gerektiğine işaret eden herhangi bir yasa hükmü

bulunmamaktadır. Ayrıca, tutuklama kararı verildikten yaklaşık sekiz ay sonra yakalanmış ve tutuklanmıştır ve para cezasını ödemiştir, fakat Maliye Bakanlığı ilk derece mahkemesine ödemeye ilişkin bilgi vermemiştir. Başvuranın, ilk derece mahkemesini yaptığı ödemedenden haberdar etmemesi gerekçesiyle, davalı Devlet mahkemece verilmiş para cezasının ödemesine ilişkin etkin bir kayıt sistemi kullanma yükümlülüğünden muaf tutulamaz. Bir kişinin özgürlüğü söz konusu olduğu durumlarda karar alma sürecinde davanın ilgili bütün koşulları göz önüne alınmalıydı. Başvuranın özgürlük hakkının önemi, davalı Devletin, başvuranın özgürlüğünün haksız yere kısıtlanmasının önlenmesi için, gerekli bütün tedbirleri almasını gerektirmektedir. Bu bilgiler göz önüne alındığında, başvuranın tutukluluk hali, Sözleşme'nin 5 § 1 (b) maddesine aykırıdır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Madde 41: Manevi tazminat olarak 1,500 avro.

Madde 6

Madde 6 § 1 (hukuk)

Mahkemeye erişim

Hukuki sorunlar temelinde yapılan temyiz başvurusunun, alt mahkemenin kararının yerine getirilmediği gerekçesiyle kayıttan düşürülmesi: kabul edilemez

Gray / Fransa - 27338/11

03.09.2013 tarihli karar [V. Bölüm]

Olaylar — Başvuran, imzalamış olduğu bir taahhüt gereğince, 2005 yılında, sözleşmeye uymadığı gerekçesiyle hakkında dava açılan bir şirket aleyhinde verilen kararlarla ilgili yükümlülüğü üstlenerek, yasal masraflar da dahil olmak üzere, söz konusu şirketin yerine tazminat ödemeye mahkûm edilmiştir. Başvuranın, sonraki süreçte, hukuki sorunlar temelinde yapmış olduğu temyiz başvurusu, Hukuk Muhakemesi Kanunu'nun 1009-1 maddesi uyarınca, söz konusu başvuruya konu olan kararın yerine getirilmemiş olduğu

gerekçesiyle, Yargıtay tarafından kayıttan düşürülmüştür. 2010 yılında, başvuranın davasının yeniden incelenmesine yönelik talebi, yine kararın yerine getirilmemiş olduğu gerekçesiyle reddedilmiştir. Bu esnada açılan davalarda, başvuranın mal varlıklarının dondurulmasına ilişkin olarak verilen tedbir kararlarıyla, başvuranın bir banka hesabında bulunan para miktarı tespit edilmiştir.

Hukuki Değerlendirme — Madde 6 § 1: Mahkeme, ilk olarak, Hukuk Muhakemesi Kanunu'nun 1009-1 maddesi uyarınca yapılan bir temyiz başvurusunun kayıttan düşürülmesinin, kişinin mahkemeye erişim hakkını, bu hakkın özüne hanel getirecek şekilde veya ölçüde kısıtlayıp kısıtlamadığı hususunun, Annoni di Gussola ve Diğerleri / Fransa¹ davasında incelenmiş olduğunu belirtmiştir. Mahkeme, söz konusu davada, Hukuk Muhakemesi Kanunu'nun 1009-1 maddesi uyarınca verilen karara uyma yükümlülüğünün meşru bir amaç taşıdığına hükmetmiş ve Yargıtay Başkanı tarafından belirlenen "açıkça makul olmayan sonuçlar" ışığında, temyiz başvurusunun kayıttan düşürülmesinin, mahkemeye erişim hakkına yönelik orantısız bir müdahale teşkil edip etmediğinin tespitine yönelik incelemelerde bulunmuştur. Mahkeme, bu tespiti gerçekleştirirken, başvuranların her birinin kişisel durumunu, haklarında hükmedilen tazminat miktarlarını ve başvuranların temyize götürdükleri kararı yerine getirmelerinin mümkün olup olmadığı hususuyla ilgili olarak, Yargıtay tarafından verilen kararda bu faktörlerin ne derece dikkate alındığını incelemiştir. Mahkeme, söz konusu davada, başvuranların, başlangıç aşamasında dahi, mahkeme kararlarına uymalarının mümkün olmadığı sonucuna varmıştır. Mahkeme, somut davada, başvuranın, mahkeme tarafından hakkında hükmedilen meblağı ödeyemeyecek durumda olup olmadığını tespit etmek zorundadır. Mahkeme, bu bağlamda, sadece temyiz başvurusunun kayıttan düşürüldüğü tarihe odaklanmamalıdır. Bundan ziyade,

yargılamaları bir bütün olarak değerlendirmelidir.

Temyiz başvurusunun Yargıtay tarafından kayıttan düşürülmesine dair karardan açıkça anlaşıldığı üzere, başvuran, temyiz mahkemesinin kararını yerine getirmesinin mümkün olmadığını veya kişisel durumu göz önüne alındığında, söz konusu kararı yerine getirmenin kendisi açısından açıkça makul olmayan sonuçlar doğurabileceğini kanıtlamamıştır. Ayrıca, dava dosyasındaki delillere dayanarak, başvuranın mal varlığı veya servetinin miktarıyla ilgili bir değerlendirmede bulunmak da mümkün olmamıştır. Bunun yanı sıra, başvuran, kendisine adli yardım sağlandığını da belirtmemiştir. Başvuranın önemli ölçüde mal varlığı bulunduğu ve art arda verilen el koyma kararlarına konu olan bankadaki parasının, mal varlığının sadece küçük bir kısmını oluşturduğu anlaşılmıştır. Bu noktada, bu tür bir kararın, somut davaya müdahil olmayan bir tarafça ilgili bankaya tebliğ edilmiş olmasına rağmen, söz konusu kararın, sadece başvuranın hesabındaki varlıklarla ilgili olduğu görülmektedir. Temyiz aşamasında, davalı hakkında verilen mal varlıklarına el konulmasına ilişkin diğer kararların, başvuranın temyize götürdüğü kararı yerine getirmesi açısından herhangi bir engel teşkil etmediği anlaşılmıştır. Bu nedenle, başvuranın maddi durumu göz önünde bulundurulduğunda, kendisinin mahkeme tarafından hükmedilen meblağları ödeyemeyecek durumda olmadığı görülmüştür. Buna bağlı olarak, Yargıtay, öncelikle başvuranın, alt mahkemenin kararını yerine getirme niyetinde olduğunu göstermek veya kararı yerine getirmesinin mümkün olmadığını ispatlamak amacıyla herhangi bir işlem gerçekleştirdiğini kanıtlayamadığı kanaatine varmıştır. Sonrasında ise, Yargıtay, temyiz başvurusunun kayıttan düşürülmesinin ardından, alt mahkemenin kararına uyulmadığı gerekçesiyle, temyiz başvurusunun yeniden incelenmesine yönelik talebi de reddetmiştir.

Sonuç olarak, başvuranın temyiz başvurusunun Yargıtay tarafından kayıttan düşürülmesine ve tekrar incelemeye

¹ Annoni di Gussola ve Diğerleri / Fransa, 31819/96 ve 33293/96, 14 Kasım 2000, 24 no.lu Bilgi Notu

alınmamasına ilişkin kararların, ulaşılmak istenen amaçla orantılı olmadığı söylenemeyeceği ve başvuranın Yargıtay'a etkin erişim hakkının, bu hakkın özüne halel getirecek şekilde ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

Sonuç: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun).

Adil yargılanma
Yargılamaların derdest olmasına rağmen, tazminatın yeniden değerlendirilmesine engel teşkil edecek şekilde, yasa yoluyla bir müdahalenin gerçekleştirilmesi: ihlal

M.C. ve Diğerleri / İtalya - 5376/11
03.09.2013 tarihli karar [II. Bölüm]

(bk. 1 No.lu Ek Protokol'ün 1. Maddesi, aşağıda sayfa 18)

MADDE 7

Madde 7 § 1

Kanunsuz ceza olmaz
1953 yılında siyasi bir gruba yönelik olarak gerçekleştirilen soykırım sebebiyle, 2004 yılında verilen mahkûmiyet kararı: Büyük Daire lebine feragat

Vasiliauskas / Litvanya - 35343/05
[II. Bölüm]

Başvuran, 4 Şubat 2004 tarihinde, yeni Litvanya Ceza Kanunu'nun 99. maddesi kapsamında, siyasi bir gruba yönelik olarak gerçekleştirilen soykırım sebebiyle, bölge mahkemesi tarafından suçlu bulunmuş ve altı yıl hapis cezasına mahkûm edilmiştir. Mahkûmiyet kararı, başvuranın, Ocak 1953 tarihinde, Devlet Güvenlik Bakanlığı görevlisi olarak, iki partizanın öldürülmesi olayına karışmış olması nedeniyle verilmiştir. Söz konusu karar, temyizde onanmıştır. Henüz 1 Mayıs 2003 tarihinde yürürlüğe giren yeni Litvanya Ceza Kanunu'nun 99.

maddesinin içeriği, **Soykırım Suçunun Önlenmesine ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşme'nin** (SSÖCS) 2. maddesinden farklı olup, bu kapsamda, soykırım mağduru olabilecek gruplar arasında, siyasi gruplardan da bahsedilmektedir.

Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yaptığı başvuruda, soykırım suçu işlediği gerekçesiyle hakkında verilen mahkûmiyet kararının Sözleşme'nin 7. maddesine aykırı olduğunu ileri sürmüştür. Başvuran, yeni Litvanya Ceza Kanunu'nun 99. maddesinin geçmişe dönük olarak uygulanmasının ve bu madde kapsamında, soykırım kavramının SSÖCS'den daha geniş kapsamlı olarak tanımlanmasının Sözleşme'nin 7. maddesinin ihlaline neden olduğunu belirtmiştir.

MADDE 8

Haberleşmeye saygı
Bir mahkûmun avukatı tarafından gönderilen e-postanın, cezaevi yetkilileri tarafından, söz konusu mahkûma iletilmemesi: kabul edilemez

Helander / Finlandiya - 10410/10
10.09.2013 tarihli karar [IV. Bölüm]

Olaylar — Başvuranın avukatı, başvuran cezaevindeyken cezaevinin elektronik posta hesabı üzerinden kendisine bir e-posta göndermiştir.

Cezaevi müdürü, e-postayı başvurana iletmeyi reddetmiş ve avukata, başvuranla mektup veya telefon aracılığıyla irtibat kurmasını önermiştir. İç hukukta, cezaevi yetkililerinin, cezaevinin elektronik posta adresine gönderilen e-postaları, ilgili mahkûmlara iletmelerini gerektiren herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Başvuran, e-postanın kendisine iletilmesine ilişkin bir karar çıkarılması amacıyla, ulusal mahkemelere başvurmuş, fakat herhangi bir sonuç alamamıştır.

Hukuki Değerlendirme — Madde 8: Dava konusu elektronik postanın, cezaevinin ortak elektronik posta kutusuna gönderilmiş olmasına rağmen, esasında gönderilmek istenen kişi başvurandır ve postanın mahkûma iletilmesi talep edilmiştir. Bu

nedenle, söz konusu elektronik posta iletisi, Sözleşme'nin 8. maddesinin amaçları çerçevesinde, "haberleşmeye" saygı hakkı kapsamına girmektedir. İç hukukta, mahkûmların, avukatlarıyla, mektup, telefon veya ziyaretler aracılığıyla irtibat kurması ilkesi uygulanmaktadır. **Avrupa Cezaevi Kuralları** kapsamında da benzer ilkeler mevcuttur. Mahkeme, yukarıda belirtilen yöntemlerin yeterli olduğunu ve e-postaların iletilip iletilmemesiyle ilgili kararın yasa koyucuların takdirine bırakılması gerektiğini kabul etmiştir. Mahkûmların haberleşme haklarına ilişkin Finlandiya mevzuatında, söz konusu hususlar açık bir şekilde belirtilmektedir. Söz konusu mevzuat, Sözleşme'nin gereksinimlerine ve davalı Devletin pozitif yükümlülüklerine uygundur. Elektronik postaların iletilmesine izin verilmemesinin meşru gerekçeleri bulunmaktadır. Bunlardan biri, yürürlükteki mevzuat uyarınca, söz konusu yazışmalarda avukat-müvekkil gizliliğinin güvence altına alınmamış olmasıdır. Söz konusu e-postanın, ulusal makamlar tarafından başvurana iletilmemiş olmasının, herhangi bir orantısızlık teşkil ettiği söylenemez. E-postayı gönderen kişiye, postasının alıcısına iletilmediği derhal bildirilmiş ve söz konusu kişiye, kullanabileceği haberleşme yöntemleri hakkında önerilerde bulunulmuştur. Söz konusu kişinin, e-posta kadar etkin ve hızlı olan çeşitli haberleşme yöntemlerinden faydalanma imkânına sahip olduğu anlaşılmıştır. Bahsi geçen kişinin bu yöntemleri kullanmamış olmasının suçu, davalı Devlete yüklenemez. Bu nedenle, Devletin sahip olduğu takdir yetkisi göz önüne alındığında, ulusal makamların, başvuran adına gönderilen e-posta iletisini kendisine iletmemiş olmalarının haklı gerekçelere dayanmadığı söylenemez. Özellikle de, farklı menfaatler arasında adil bir denge kurulduğu anlaşılmıştır.

Sonuç: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun).

MADDE 10

İfade özgürlüğü

Suçlu bulunmasına neden olan hakaret içerikli sözleri söylediğini reddeden başvuran hakkında tazminat kararı verilmesi: Madde 10 uygulanabilir; ihlal

Stojanovic / Hırvatistan - 23160/09
19.09.2013 tarihli karar [I. Bölüm]

Olaylar — 2003 yılında, belediye mahkemesi, bir dergide yayımlanan ve hakaret içerdiği iddia edilen iki makale ile ilgili olarak bir devlet bakanı tarafından açılan tazminat davasında, başvuranın, yayıneviyle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğuna karar vermiştir. İlk makede, başvuranın, aynı siyasi partiden bakan olan bir meslektaşının izlediği politikayı eleştirdiği bir röportaj yer almaktadır. Makalenin başlığında, bakanın gerçekleştirdiği eylemlerin "entrika" olarak tanımlanmış olması nedeniyle, başvuran, meslektaşının itibarını zedelemekten sorumlu tutulmuştur. Başvuranın ikinci makaleyle ilgili sorumluluğu ise, partinin genel sekreteriyle yaptığı bir telefon görüşmesinde, kulak misafiri olunan ve hakaret içerdiği iddia edilen iki ifadeden kaynaklanmaktadır. Bu ifadelerden birinde, söz konusu bakanın, başvuranın kariyerine yönelik bir tehditte bulunduğu belirtilmektedir. İç hukuktaki yargılamalar esnasında, başvuran, ifade özgürlüğü hakkı kapsamında, iddia edilen sözleri söylemediğini ancak savunmalarının reddedildiğini ileri sürmüştür.

Hukuki Değerlendirme — Madde 10

(a) Uygulanabilirlik — Hükümet, başvuranın, dava konusu sözleri dile getirmediği konusunda ısrarcı olması nedeniyle, ifade özgürlüğü hakkına istinat edilemeyeceğini belirtmiştir. Ancak, Mahkeme, hakaretle ilgili sorumluluğun kapsamının, bir kişinin sadece kendi söylediği sözlerden ibaret olması gerektiğine ve bir kimsenin başkaları tarafından dile getirilen sözler veya iddialar sebebiyle sorumlu tutulamayacağına dikkat çekmiştir. Bu nedenle, ulusal mahkemelerin, başvuranı söylemediği sözlerden dolayı itham ederek tazminat ödemeye mahkûm etmek suretiyle, kendisinin ifade özgürlüğü hakkını kullanmasını dolaylı olarak engellediği hallerde, başvuranın Sözleşme'nin

10. maddesi kapsamındaki korumadan faydalanma hakkına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Zira başvuranın savunmasının doğru olduğunun ortaya çıkması halinde, hakkında hükmedilen tazminat kararı, gelecekte benzer eleştirilerde bulunma konusunda caydırıcılık teşkil etmiş olacaktır. Bu nedenle, somut davada, Sözleşme'nin 10. maddesinin uygulanabileceğine karar verilmiştir.

Sonuç: İlk itiraz reddedilmiştir (oy birliğiyle).
(b) Esas Hakkında — Mahkeme, tazminat kararının, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahale anlamına geldiği sonucuna varmıştır. Bununla birlikte, Mahkeme, söz konusu müdahalenin, kanunda öngörülmesi olduğunu ve diğer kişilerin itibarını veya haklarını korumak gibi meşru bir amaca hizmet ettiğini de kabul etmiştir. Mahkeme, söz konusu müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığı hususuyla ilgili olarak ise, hakaret içerdiği iddia edilen söz konusu ifadeler bağlamında, gerçeklere dayalı ifadeler ile değer yargıları arasında bir ayırım yapılması gerektiğini belirtmiştir. Bu ayırım, başvuranın, hakaretle ilgili haksız fiil sorumluluğunun, kendi söylediği sözlerin ötesine taşınıp taşınmadığının tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirilir. Bu bağlamda, ilk makalenin başlığıyla ilgili her türlü sorumluluk, başvurandan ziyade, derginin yazı işleri müdürüne aittir. Bakanın, başvuranın kariyeriyle ilgili görüşünün yer aldığı ikinci makalede, hakaret içerdiği iddia edilen sözler, ulusal mahkemeler tarafından, doğruluğu kanıtlamayan bir değer yargısından ziyade gerçeklere dayalı bir ifade olarak nitelendirilmiş ve yanlış bir tespitle bulunulmuştur. Ulusal mahkemeler, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına yapılan müdahaleyi haklı kılacak “ilgili ve yeterli” gerekçeler göstermeksizin, başvuranı, ilk makalenin başlığından ve ikinci makaledeki söz konusu ifadeden sorumlu tutarak, başvuranın hakaretle ilgili sorumluluğunu kendi söylediği sözlerin ötesine taşımıştır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Madde 41: 1,500 avro manevi tazminata hükmedilmiş olup, maddi tazminat talebi reddedilmiştir.

(Ayrıca bk. Reznik / Rusya, 4977/05, 4 Nisan 2013, 162 sayılı Bilgi Notu)

Gazetenin yazı işleri müdürü hakkında, yayımlanan hakaret içerikli bir makale sebebiyle, ertelemeli hapis cezası verilmesi: ihlal

Belpietro / İtalya - 43612/10

24.09.2013 tarihli Karar [II. Bölüm]

Olaylar — Başvuran, söz konusu tarihte, Il Giornale Gazetesinin yazı işleri müdürüdür. 2004 yılında, gazetede, bir senatör tarafından yazılan ve ulusal hukuk hizmetleri idaresi üyelerinden bazılarını eleştiren bir makale yayımlanmıştır. İki Cumhuriyet savcısı, makalenin onur kırıcı olduğu gerekçesiyle, senatör ve başvuran hakkında, hakaret davası açmıştır. Başvuran, 110,000 avro tazminata ve ertelemeli dört ay hapis cezasına mahkûm edilmiştir.

Hukuki Değerlendirme — Madde 10: Başvuran hakkındaki mahkûmiyet kararı, ifade özgürlüğü hakkına müdahale anlamına gelmekle birlikte, söz konusu müdahale, kanunda öngörülmesi olup, bahsi geçen iki savcının itibarını ve haklarını korumak gibi meşru bir amaca da hizmet etmektedir.

Senatörün makalesi, genel olarak toplumu ilgilendiren bir konuyla ilgilidir. Yani, söz konusu makalede, mafyayla mücadele faaliyetleri çerçevesinde, savcılık makamları ile Palermo Jandarma Komutanlığı arasındaki ilişkiden bahsedilmiştir. Şikâyet konusu makalenin içeriğinde, devlet memurları hakkında, somut delillere dayanmayan ciddi suçlamalar yer almaktadır. Bu anlamda, somut dava, Perna¹ davasıyla benzerlik taşımaktadır. Ancak, Perna davası, makalenin yazarı hakkında verilen bir kararla ilgiliyken, somut dava, makalenin yayımlandığı gazetenin yazı işleri müdürünün, basın yoluyla işlenen suçların önlenmesi için gerekli denetimi gerçekleştirilmemiş olduğu gerekçesiyle mahkûm edilmesi hakkındadır. Somut

¹ Perna / İtalya [BD], 48898/99, 6 Mayıs 2003, 53 no.lu Bilgi Notu

davada, makalenin yazarının senatör olması, başvuranın denetleme yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. Zira söz konusu senatör, geçmişte, hakaret suçundan mahkûm olmuş bir kişidir. Ayrıca, makalenin sunuş şekli ve yayımda söz konusu makaleye verilen önemin derecesinden, gazetenin yazı işleri müdürünün sorumlu olduğu da göz önünde bulundurulmuştur. Somut davada, makalenin sunumuyla ilgili görseller, okuyucuların zihninde, makalede yer alan, savcılarının mesleki tutumlarına saldırı olarak görülebilecek iddiaları güçlendirecek şekilde hazırlanmıştır. Bu nedenle, başvuran hakkındaki mahkûmiyet kararı, tek başına Sözleşme'nin 10. maddesine aykırılık teşkil etmemektedir.

Ancak, yapılan müdahalenin orantılı olup olmadığı değerlendirilirken, verilen cezaların mahiyeti ve ağırlığı da dikkate alınmıştır. Somut davada, başvuran, tazminata mahkûm edilmiş olmanın yanı sıra, hakkında dört ay hapis cezası da verilmiştir. Söz konusu hapis cezası ertelense dahi, bu tür bir cezanın verilmiş olması, önemli ölçüde caydırıcı bir etki oluşturmuştur. Ayrıca, hakaret ve bununla bağlantılı olarak denetim eksikliğinin gündeme getirildiği somut davada, bu derece ağır bir ceza verilmesini haklı kılacak herhangi istisnai bir durum söz konusu değildir. Perna davasında, sadece para cezası verilmiştir. Sonuç olarak, başvuranın ifade özgürlüğüne yapılan müdahale, ulaşılmak istenen meşru amaçlarla orantılı değildir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Madde 41: 10,000 avro manevi tazminat.

MADDE 14

Ayrımcılık yasağı (Madde 8)
Doğum tarihinin belirtilen kriterlere uygun olmaması sebebiyle, soyadlarının verilmesine ilişkin yeni hükümlerin uygulanmaması: *kabul edilemez*

De Ram / Fransa - 38275/10
27.08.2013 tarihli karar [V. Bölüm]

Olaylar — Birinci başvuran, Fransız vatandaşı Jossia Berou (evlendikten sonraki soyadı De Ram) ile evli olan Belçika vatandaşı Luc De Ram olup, ikinci ve üçüncü başvuran, söz konusu evli çiftin sırasıyla 1986 ve 1989 doğumlu kızlarıdır. Çocuklar, evlilik içinde doğmuş olup, yürürlükteki kanun uyarınca, babalarının soyadıyla nüfus kütüğüne kaydedilmişlerdir. Ancak, çocukların ebeveynleri, günlük yaşamda kolaylık olması bakımından, kanunda da izin verildiği şekilde, kızlarının, babalarının soyadının yanında annelerinin de soyadını kullanmaları (De Ram-Berou şeklinde) gerektiğine karar vermişlerdir.

Mart 2002'de, soyadlarıyla ilgili yeni bir kanun çıkarılmış ve bu kanun, soyadlarının verilmesine ilişkin Haziran 2003 tarihli kanunla değiştirilmiştir. Bu doğrultuda, çocukların soyadlarına ilişkin hükümlerde geniş kapsamlı değişiklikler yapılmış ve ebeveynlere, çocuklarına, sadece babanın veya annenin soyadını veya her ikisinin soyadlarını, uygun gördükleri sırayla, verme imkânı tanınmıştır. Ancak, söz konusu hükümler kapsamına, 1 Ocak 2005 tarihinden önce doğan çocuklar dahil edilmemiştir. Bu tarihten önce doğan çocuklarla ilgili olarak, kanunda, en büyük çocuğun 1 Eylül 1990 tarihinden sonra dünyaya geldiği hallerde, çocukların velayetine sahip ebeveynlere, çocuklarına verecekleri soyadını seçerken, ikinci ebeveynin soyadının, birinci ebeveynin soyadının yanına eklenmesini talep etme imkânı veren geçici düzenlemeler öngörülmüştür. İkinci ve üçüncü başvuran, doğum tarihlerinin belirtilen kriterlere uymaması sebebiyle, söz konusu hükümlerin kapsamı dışında kalmışlardır. 2003 yılında, Bay De Ram, Medeni Kanun'un 61. maddesi kapsamında, reşit olmayan iki kızı adına, kızlarının soyadının değiştirilmesi talebinde bulunmuş ve kızlarının De Ram-Berou soyadıyla nüfusa kaydedilmelerini istemiştir. Bu talep, esas olarak, hayatları boyunca Belçika'da yaşamış olan iki kızın, Belçika makamlarınca kabul edilen soyadlarını kullanırken büyük zorluklarla karşılaşmış olmalarından kaynaklanmaktadır. Söz konusu talep, birinci başvuranın kızlarının,

nüfusta kayıtlı soyadları yerine yaygın olarak bilinen soyadlarını kullanmalarına izin verilmesinde, Medeni Kanun'un 61. maddesi uyarınca "meşru bir menfaat" bulunmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir.

Hukuki Değerlendirme — Madde 14 ile bağlantılı olarak Madde 8: 1986 doğumlu ikinci başvuran ve 1989 doğumlu üçüncü başvuran, yeni hükümler kapsamında herhangi bir hak talebinde bulunamamışlardır ve onların durumu, babanın soyadının yanına annenin soyadının da eklenmesine imkân vermeyen eski mevzuat kapsamında değerlendirilmiştir. Dolayısıyla, başvuranlar, 2002 ve 2003 tarihli kanunlarda yer alan geçici hükümlere bağlı olarak, 1 Eylül 1990 tarihinden önce doğan çocuklar ile bu tarihten sonra doğan çocuklar arasında muamele farklılığı olduğundan şikâyet etmişlerdir. Çocukların doğum tarihlerine dayalı bu ayırım, Sözleşme'nin 14. maddesinde "başka bir durum" başlığı altında ifade edilmiştir.

Ayrıca, bahsi geçen uygulamanın somut ve makul gerekçeleri mevcuttur. Geçici hükümlerle değiştirilen yukarıda bahsi geçen kanunların zaman içinde uygulanması, bir denge kurma ihtiyacının sonucudur. Bu bağlamda, bir taraftan, mevzuatta yapılacak değişikliklerin nüfus kayıtlarının tutulması üzerindeki önemli etkisi dikkate alındığında, hukuk güvenliğinin sağlanmasını amaçlayan, nüfus kütüğündeki bilgilerin değişmezliği ilkesi ile diğer taraftan, yeni mevzuat uyarınca, çocukların, doğumda kendilerine verilen soyadına bir soyadının daha eklenmesindeki menfaatleri arasında denge kurulması gerekmektedir. İkinci ebeveynin soyadının verilmesine imkân tanıyan mevzuatta belirtilen yaş kriteri, farklı bir mevzuatta, 13 yaşından büyük çocuklarda, soyadı değişikliğinin, çocuğun iznine tabi olmasını öngören hakla bağdaşmaktadır. Dolayısıyla, çocuklar arasındaki bu ayırım, keyfi bir ayırım olarak nitelendirilemez. Sonuç olarak, bahsi geçen geçici düzenlemeler, söz konusu muamele farklılığını haklı kılacak meşru bir amaca hizmet etmektedir. Ayrıca, başvuranlar, ulusal kanun uyarınca tanınan, çocuklarının soyadının değiştirilmesini talep etme

imkânından da faydalanmışlardır. Başvuranların talebi, üç aşama halinde gerçekleştirilen çekişmeli yargılamalar kapsamında incelenmiştir. Mahkeme, soyadlarının verilmesine ilişkin hükümlerin yer aldığı 2002 ve 2003 tarihli kanunlarla tanınan yeni imkânlar göz önüne alındığında, başvuranların taleplerinin reddedilmesi nedeniyle yaşamış oldukları hayal kırıklığını anlayışla karşılamaktadır. Ancak, ikinci ve üçüncü başvuran, yaygın olarak bilinen soyadlarını, Belçika'daki okul yaşamları boyunca kullanmış olup, söz konusu soyadını kullanmaya devam edemeyecekleri yönünde herhangi bir beyanda bulunamamışlardır. Yukarıda belirtilen hususlar göz önüne alındığında, başvuranların maruz kaldıkları muamele farklılığının, soyadlarının verilmesiyle ilgili hükümlerde aşamalı bir değişiklik yapma ihtiyacı çerçevesinde ve 1 Eylül 1990 tarihinden ve 2002 ve 2003 tarihli kanunlar yürürlüğe girmeden önce doğan çocukların, söz konusu düzenlemeler kapsamına dahil edilmemesi yönünde bir karar verilirken, hukuk güvenliği ve soyadlarının değişmezliği ilkelerinin dikkate alınmasını öngören meşru karar kapsamında, makul ve somut gerekçelerle haklı kılındığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, söz konusu muamele farklılığının sonuçlarının, ulaşılmak istenen meşru amaçla orantılı olmadığı söylenemez. Sonuç: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun).

MADDE 36

Madde 36 § 1

**Üçüncü taraf sıfatıyla davaya katılma
Rusya'ya geri gönderilmeleri halinde
kötü muameleye maruz kalacaklarından**

korkan Çeçen sığınmacılar: *başvuru, başvuranın vatandaşı olduğu devlete tebliğ edilmemiş ve söz konusu devlet, davaya katılmaya davet edilmemiştir.*

I / İsveç - 61204/09

05.09.2013 tarihli karar [V. Bölüm]

Olaylar — Çeçen kökenli Rus vatandaşı olan başvuranlar, 2007 yılında İsveç'e gelerek sığınma talebinde bulunmuşlardır. Başvuranlar, “Kadirov grubunun” tehdidi altında olduklarını ileri sürmüşlerdir. Zira birinci başvuran, Rusya federal birlikleri tarafından infaz edilen köylülerin fotoğrafını çektiği ve infazlarla ilgili rapor hazırladığı gerekçesiyle, söz konusu grup tarafından yakalanarak işkenceye maruz bırakıldığını beyan etmiştir. İsveç Göçmen Dairesi, başvuranların, kimliklerini doğrulamadıkları ve anlattıkları hikâyenin bazı yönlerden tutarsız olduğu gerekçesiyle, sığınma talebini reddetmiştir. Bu karar, Göçmen Mahkemesi tarafından onanmıştır.

Hukuki Değerlendirme — Madde 36: Mahkeme İçtüzüğü'nün 44. maddesinin 1. fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile birlikte değerlendirildiğinde, Sözleşme'nin 36. maddesinin 1. fıkrasının, üye devletlere, kendi vatandaşları tarafından başka bir üye Devlet aleyhine Mahkeme'ye yapılan başvurularda, ilgili davalara müdahil olma hakkı tanıdığı anlaşılmaktadır. Bir üye Devletin vatandaşının, başka bir üye Devlet tarafından uluslararası kamu hukukunun ihlal edilmesi sonucunda mağdur olduğu hallerde uygulanan ve devletlere vatandaşlarını koruma imkânı veren bu hüküm, diplomatik koruma hakkını güvence altına almaktadır. Bu bağlamda, ana vatanlarına geri gönderilmeleri halinde kötü muameleye maruz kalacaklarından korkan başvuranların sığınma taleplerinin reddedildiği somut davada ve benzeri davalarda, Sözleşme'nin ruhu ışığında, davaya müdahil olma hakkının uygulanıp uygulanamayacağı sorusu gündeme gelmiştir. Sözleşme'nin 36. maddesiyle ilgili hazırlık çalışmaları, bu anlamda etkin olamamıştır ve somut konuyla ilgili belirli bir içtihadın da bulunmadığı görülmektedir. Mahkeme, başvuranların, vatandaşı oldukları üye Devlete geri gönderilmeleri halinde, öncelikle Sözleşme'nin 2 ve 3. maddelerinin ihlal edilebileceğine yönelik iddiaların söz konusu olduğu hallerde, bahsedilen üye Devletin, Mahkeme önünde kendi vatandaşlarıyla ilgili tarafsız bir duruş sergileyemeyeceği kanaatine varmıştır. Ayrıca, Sözleşme'nin 36.

maddesinin 1. fıkrası incelendiğinde, başvuranların, başvurularında, üye bir Devlet tarafından haklarıyla ilgili olarak gerçekleştirilen bir ihlalin mağduru olduklarını belirtmedikleri sürece, söz konusu üye Devletin Mahkeme önünde kendisini savunma hakkına sahip olamayacağı anlaşılmaktadır. Bu nedenle, Mahkeme, başvuranların Mahkeme'ye başvurma gerekçelerinin, ilgili üye Devlete geri gönderilme ve Sözleşme'nin 2 ve 3. maddelerine aykırı bir muameleye maruz bırakılma korkusu olduğu hallerde, Sözleşme'nin 36. maddesinin 1. fıkrasının uygulanamayacağı kanaatine varmıştır. Sonuç olarak, bu tür durumlarda, başvuru, başvuranın kendi ülkesine tebliğ edilmemekte ve söz konusu Hükümet, davaya katılmaya davet edilmemektedir. Davanın esasıyla ilgili olarak, Mahkeme, 2'ye karşı 5 oyla, başvuranların Rusya'ya geri gönderilmelerinin, Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlaline neden olacağına karar vermiştir.

Madde 41: Herhangi bir tazminat talebinde bulunulmamıştır.

MADDE 46

Emsal karar — Genel tedbirler
Davalı Devletin, ilgili kişilere, yeniden değerlendirilen tazminat ödeme planı doğrultusunda, ilgili meblağları ödemesi gerektiğine hükmedilmesi

M.C. ve Diğerleri / İtalya - 5376/11
03.09.2013 tarihli karar [II. Bölüm]

(bk. aşağıda, 1 No.lu Ek Protokol'ün 1. Maddesi)

SÖZLEŞME'YE EK 1 NO.LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİ

Mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı
Yargılamaların derdest olmasına rağmen, tazminatın yeniden değerlendirilmesini engelleyen yasal müdahale: ihlal

M.C. ve Diğerleri / İtalya – 5376/11
3.9.2013 tarihli karar (II. Bölüm)

Olaylar – Başvuranlar veya ölen yakınlarına, kan nakli veya kan ürünlerinin yönetimi yoluyla insan immün yetmezlik virüsü (HIV), Hepatit B ve Hepatit C virüsleri bulaşmıştır. Tümü, hastalıkların bulaşması sebebiyle gerçekleşen kalıcı zarar için tazminat almışlardır. Toplam ödenek, iki kısımdan oluşmuştur: sabit miktar ve ek ödenek. 2005 ve 2010 yılları arasında, ek ödeneğin yeniden değerlendirilmesi hususu, yargısal tartışmaların konusu olmuştur. Hükümet, 78/2010 sayılı kanun hükmünde kararnameyle, ek ödeneğin yeniden değerlendirilmesi meselesine müdahale etmiş ve kanunun, ek ödeneğe tekabül eden miktarın enflasyona göre ayarlanmasına imkân verilmeyecek şekilde yorumlanacağını belirtmiştir. Ayrıca, miktarın yeniden değerlendirilmesiyle sonuçlanan ve uygulanabilir karar yoluyla alınan tedbirlerin; kanun hükmünde kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren geçerliliğini yitireceğini ifade etmiştir. Anayasa Mahkemesi, 293/2011 sayılı kararla, kanun hükmünde kararnamenin ilgili hükümlerinin, eşitlik ilkesine ve bu nedenle anayasaya da aykırı olduğuna hükmetmiştir. Bu karara rağmen, başvuranlar tazminatlarının yeniden değerlendirilmesini sağlayamamışlardır.

Hukuki değerlendirme

Madde 6 § 1: Ek ödeneğin enflasyonla bağlantılı olarak yıllık bağlamda yeniden değerlendirmeye tabi olup olmadığı konusu, Devletin de taraf olduğu yargısal tartışmaların merkezinde yer almıştır. Ancak 78/2010 sayılı kanun hükmünde kararnamenin yasalaşması, ihtilaf konusu ek ödeneğin yeniden değerlendirilemeyeceğini belirtmesi sebebiyle Devlet yararına olacak şekilde 210/1992 sayılı kanunun özgün

şekilde yorumlanmasını sağlayarak, mahkemelere iletilen tartışmanın koşullarını kesin olarak belirlemiştir. Özgün şekilde yorumlanan söz konusu kanunun, geniş çaplı yargısal tartışmanın amacı olan bir alanda gerçekleştirildiği düşünülecek olursa bile; kanunun, bazı başvuranların lehine olan kararları hükümsüz kılarak, başvuranların yararına olan kararların icrasının durdurulmasını isteyerek ve ek ödeneğin belirlenmesine yönelik başvuruları reddeden kararlara karşı gerçekleştirilebilecek itirazları hükümsüz kılarak, derdest davaların sonuçlarını belirleyen kriterler tespit ettiği inkâr edilemez. Ancak, Anayasa Mahkemesi'nin 293/2011 sayılı kararı da dâhil olmak üzere, davanın olayları, Devlet'in bu kanun hükmünde kararnameyi yasalaştırırken kendi maddi çıkarlarını korumaktan başka herhangi bir amacı izlediğini göstermemiştir. Bu amaç, kamu menfaatinin zorunlu sebepleri ile eşdeğer olmamakla birlikte, devletin dayandığı bir amaç da değildir. Ayrıca Anayasa Mahkemesi kararında, bu kriterlerin Sözleşme'nin 3. maddesine aykırı olduğuna hükmetmiştir. Ancak başvuranların, Anayasa Mahkemesi'nin kararının yayımlandığı tarihten sonra bile ek ödeneklerinin yeniden değerlendirilmesinin sağlayamamaları sebebiyle; 78/2010 sayılı kanun hükmünde kararnamede belirtilen ilkeler başvuranların davalarında geçerliliğini sürdürmüştür. Bu görüşler ışığında, 78/2010 sayılı kanun hükmünde kararnamenin yasalaşması, hukukun üstünlüğü ilkesinin ve başvuranların, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinde belirtilen adil yargılanma haklarının ihlal edilmesine sebep olmuştur. Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

1 No.lu Protokol'ün 1. Maddesi: Başvuranların söz konusu ek ödeneğin yeniden ayarlanması haklarını tanıyan, nihai yerel karara rağmen, başvuranlar 78/2010 sayılı kanun hükmünde kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren veya 2011 yılından itibaren bu haklarından yoksun bırakılmışlardır. Diğer başvuranların, ek ödeneklerin yeniden değerlendirilmesine ilişkin haklarını tanıyan karar hiçbir zaman icra edilmemiştir. Bu nedenle bu

başvuranların, karşı taraf aleyhinde bir talep olmaması halinde, “mülkiyet” mahiyetindeki ihtilaf konusu miktarların ödenmesini sağlama hususunda “meşru bir beklenti” teşkil eden mülkiyet hakkına dair menfaatleri bulunmaktadır. Ayrıca, 210/1992 sayılı Kanunda öngörülen ödemeyi alma hakkına sahip olan diğer başvuranlar, Anayasa Mahkemesi’nin 293/2011 sayılı kararının yayımlandığı son tarihten bu yana benzer şekilde menfaate sahip olmuşlardır.

Söz konusu kanun hükmünde kararname, konunun esası hakkında nihai bir şekilde hüküm vererek ve başvuranların lehine olan kararların icrasını yarıda keserek; başvuranların mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme haklarına müdahale teşkil etmiştir.

Başvuranlardan hiçbiri, Anayasa Mahkemesi kararının yayımlanmasının ardından dahi, ek ödemelerin yeniden değerlendirilmesinden yararlanamamışlardır. Başvuranların muzdarip olduğu ve başvuranlardan altısının yargılamalar sırasında hayatını kaybettiği hastalıklar, bu bağlamda dikkate alınmalıdır.

Ayrıca, ek ödeneğin, başvuranlara ödenen toplam miktarın yüzde doksanına tekabül ettiği hususuna da önem gösterilmelidir. Ayrıca, bu ödenek, başvuranların veya hayatlarını kaybeden yakınlarının aldıkları sağlık hizmetlerini karşılamak amacıyla taşınmıştır ve başvuranlarca sunulan sağlık raporunda belirtildiği üzere, başvuranların yaşama şansı ve iyileşmeleri bu ödemelerin alınmasına bağlı olmuştur. 78/2010 sayılı kanun hükmünde kararnamenin yasallaşması bu nedenle, başvuranlar üzerinde “şahsi ve aşırı yük” oluşturmuş olup; mülkiyetlerine saygı gösterilmesini isteme haklarına yapılan müdahale, orantısızdır. Toplum menfaatinin talepleri ve kişinin temel haklarının korunması yükümlülüğü arasında adil bir denge kurulamamıştır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

Mahkeme aynı zamanda, Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesiyle bağlantılı olarak, Sözleşme’nin 14. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

Madde 41: saklı tutulmuştur.

Madde 46: Davalı Devlet, Mahkeme kararının kesinleştiği tarihten itibaren altı ay

içerisinde, uygun yasal ve idari tedbirler vasıtasıyla, söz konusu hakların etkin ve hızlı bir şekilde tanınmasını sağlamayı taahhüt ettiği bir süre sınırı belirlemelidir. Bu hususta, yeniden işleme alınmış olan ek ödeneklerin, 210/1992 sayılı Kanun tarafından öngörülen tazminatı almaya hakkı bulunan kişilere, ödenme hakkı tanındığı tarihten itibaren, kişinin ödemeyi almak için dava açıp açmadığına bakılmaksızın ödenmesi yoluyla gerçekleştirilir. Mevcut davayla aynı içeriğe sahip olan iletilmemiş başvuruların incelenmesi bir yıllığına ertelenmiştir.

Tasfiye halindeki yerel makamdan karar borcunun alınmaması: ihlal

De Luca / İtalya – 43870/04

24.9.2013 tarihli karar (II. Bölüm)

Olaylar – 1993’ün Aralık ayında, Benevoto Belediyesi, iflas ettiğini açıklamıştır. Belediyenin mali işleriyle bağlantılı olarak olağan üstü bir tasfiye kurulu görevlendirilmiştir. 1992 yılında açılan bir tazminat davasına istinaden 2003 yılının Kasım ayında verilen kararlar, yerel mahkeme, belediyenin başvurana, yasal faiz miktarı ve enflasyon tazminatı hariç olmak üzere, 17,604.46 avro tutarındaki tazminatı ödemesine hükmetmiştir. Ancak 2000 yılında geçen bir kararname uyarınca; iflas ilanından, hesapların son olarak onaylanmasına kadar, olağanüstü tasfiye kurulunca hazırlanan listedeki borçların ödenmesine ilişkin olarak herhangi bir icra takibi gerçekleştirilememektedir. İflas etmiş olan yerel makam da, borçlar üzerindeki yasal faizi ve enflasyon tazminatı ödemeye zorlanamamaktadır. 2005 yılının Haziran ayında, olağanüstü tasfiye kurulu, belediyenin başvurana 42,028.58 avro tutarında borcunun bulunduğunu kabul etmiştir. 2006 yılının Şubat ayında, olağanüstü tasfiye kurulu başvurana, ödenmemiş borcunun % 80’i tutarında dostane çözüm önerisinde bulunmuştur. Başvuran bu öneriyi geri çevirmiştir.

Hukuki değerlendirme - 1 No.lu Protokol’ün

1. Maddesi: İflas ilanının ardından, başvuranın mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkına aykırı olarak borçlarını ödeyemeyen Benevento Belediyesi hakkında icra takibi başlatması olanaksız hale gelmiştir. Yerel makamlar, Benevento Mahkemesi'nin kararını icra etmeyerek, başvuranın makul olarak almayı beklediği parasını almasına engel olmuştur. Olağanüstü Tasfiye Kurulu'nun başvurana borçlu olunan miktarın % 80'i oranında dostane çözüm önersinde bulunduğu doğrudur. Ancak başvuran bu miktarı kabul etmiş olsaydı, % 20'lik kısmı, faizi veya enflasyon tazminatını alamayacaktı. Hükümet tarafından, başvuranın mülkiyetine saygı gösterilmesini isteme hakkına yapılan bu müdahaleye ilişkin olarak gösterilen gerekçeler; belediyenin iflas etmesi ve tüm alacaklılara ödeme konusunda eşit davranılmasının sağlanamaması konusundaki endişelerdir. Ancak yerel bir makam, kendisi hakkında verilmiş olan nihai bir karardan ortaya çıkan yükümlülüklerini yerine getirmemesinin sebebi olarak, yaşadığı finansal zorlukları gösteremez. Bu davada borç, mahkeme tarafından ödenmesine hükmedilen ve bir devlet organına ait olan yerel makama aittir. Bu hususta bu dava, kamu görevlilerinin maaşlarının ve emekli maaşlarının azaltılmasını öngören sosyal politika planlamasıyla ilgili olan Back / Finlandiya¹ davasından farklıdır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

Madde 41: maddi ve manevi tazminata ilişkin olarak 50,000 avro

SÖZLEŞME'YE EK 1 NO.LU PROTOKOL'ÜN 2. MADDESİ

Eğitim hakkı

Hapis cezasının infaz edilmesi sebebiyle lise eğitiminin tamamlanamaması: kabul edilemez

Epistatu / Romanya – 29343/10
24.9.2013 tarihli karar (III. Bölüm)

¹ Back / Finlandiya, 37598/97, 20 Eylül 2004, Bilgi notu 66.

Olaylar – Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yaptığı başvurusunda, hapis cezasının infaz edilmesi amacıyla lisenin son yılında okulu bırakmaya zorlandığı ve cezaevi yetkililerinin kendisine, cezaevindeyken lise eğitimini tamamlaması için izin vermedikleri hususunda Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi kapsamındaki eğitim hakkının ihlal edilmesinden şikâyet etmiştir.

Hukuki değerlendirme - 1 No.lu Protokol'ün 2. Maddesi: Mahkeme, yerel bir mahkeme tarafından verilen mahkumiyet kararının ardından hukuka uygun olarak gerçekleştirilen cezaevinde tutulma işlemi süresince, tam zamanlı olarak eğitime devam etmenin engellenmesi hususunun, 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesinin anlamı dahilinde eğitim hakkından yoksun bırakılma olarak yorumlanamayacağını yinelemiştir. Bu hüküm, cezaevi yetkililerine, cezaevinde bulunan kişiler için geçici kurslar düzenleme konusunda da herhangi bir yükümlülük yüklememektedir.

Başvuran, yetkili bir mahkeme tarafından hukuka uygun olarak verilen mahkumiyet kararı sonrasında cezaevine gönderilmesini takiben ve keyfi olmayan ceza yargılamalarının ardından, lise öğrenimini bırakmak zorunda kalmıştır. Ayrıca başvuranın cezaevinde bulunduğu süreçte gerçekleştirdiği, kayıt altına alınma ve lise eğitimini tamamlamasına izin verilmesine yönelik talepleri cezaevi yetkilileri tarafından incelenmiştir. Ayrıca başvurana cezaevi imkânlarının, talep edilen kursları ayarlama hususunda kaynağının bulunmadığı yönünde bilgi verilmiştir. Öngörülen gerekçeler, cezaevinde bulunan kişilerin ders almasına ilişkin hükmü düzenleyen yasal çerçeve dışında kalmamıştır. Ayrıca başvurana cezaevinde çeşitli sportif, sanatsal, dini ve edebi yarışmalara ve eğitsel programlara kaydolma ve katılma imkanı tanınmıştır. Bu nedenle, cezaevi yetkilileri 1 No.lu Protokol'ün 2. maddesi kapsamındaki yükümlülüklere uymuştur.

Sonuç: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun)

Mahkeme, cezaevindeki aşırı kalabalıklaşma sebebiyle Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlal

edildiğine oy birliğiyle karar vermiştir.

SÖZLEŞME' EK 1 NO.LU PROTOKOL'ÜN 3. MADDESİ

Oy hakkı

Suçun mahiyeti ve ağırlığına bakılmaksızın, kasıtlı olarak işlenen suçlardan mahkûm edilmiş kişilerin, doğrudan ve ayrımcı bir şekilde, haklarından mahrum bırakılması: ihlal

Söyler / Türkiye – 29411/07

17.9.2013 tarihli karar (II. Bölüm)

Olaylar – Türk hukuku kapsamında, kasıtlı olarak suç işlemekten dolayı mahkûm edilen kişiler oy kullanamaz. Bu kişilerin haklarından mahrum edilmesi, cezaevinden şartlı tahliye yoluyla serbest bırakılmaları halinde sona ermez. Bu kişilere verilen ceza süresinin tamamlanması durumunda haklarından mahrum edilmeleri durumu sona erer. Benzer şekilde, bir yıldan daha uzun bir hapis cezasının ertelenmesi ve mahkum edilmiş olan kişinin cezaevinde kalma süresinin sona ermesi durumunda, bu kişi cezanın ertelendiği süre sona erene dek oy kullanamayacaktır.

Başvurana 2007 yılında çek dolandırıcılığı suçundan beş yıl ceza verilmiştir. İki yıl sonra şartlı olarak tahliye edilmiştir. 2007 ve 2012 yılları arasında iki genel seçim gerçekleştirilmiş; ancak başvuran her iki seçimde de oy kullanamamıştır.

Hukuki değerlendirme- 1 No.lu Protokol'ün 3. maddesi: Türkiye'de cezaevi mahkûmlarının oy kullanma haklarına getirilen kısıtlamaların, cezası hiçbir şekilde cezaevinde infaz edilmeyen mahkûmlar için dahi geçerli olması, söz konusu kısıtlamalar, Mahkeme'nin Hirst (no. 2), Frodl ve Scoppola (no. 3) davalarında verdiği kararlarda incelemeye konu olan Birleşik Krallık, Avusturya ve İtalya'da uygulanan kısıtlamalardan daha katı ve geniş kapsamlıdır. Türkiye'de kişilerin haklarından yoksun bırakılması, yasalardan kaynaklanan otomatik bir sonuç olup, yargının takdir

payına veya incelemesine bırakılmamaktadır. Ayrıca, Scoppola davasında ele alınan İtalya'daki durumun aksine, Türkiye'de oy kullanma hakkına kısıtlama getirilirken, suçun mahiyeti veya ağırlığı, hapis cezasının süresi (ertelenen bir yıldan kısa süreli cezalar bir tarafa bırakıldığında) veya mahkûmların içinde buldukları koşullar dikkate alınmadığından, söz konusu kısıtlamanın uygulanmasında fark gözetilmemektedir. Türk mevzuatında, hak yoksunluğu tedbirinin öngörüldüğü suçların tasnifi veya tanımlanmasına ilişkin açık bir hüküm bulunmamaktadır. Mahkeme, söz konusu hakların yürürlükteki yasal çerçeve kapsamında yeterince korunduğu, özlerine zarar gelmediği veya etkinliklerini yitirmelerine yol açacak bir durumun söz konusu olmadığı sonucuna varmak için, işlenen suçta aranan "kasıt" unsurunun tek başına yeterli olduğu kanısında değildir. Başvuranın davası, küçük suçlardan mahkum edilmiş olan kişilere dahi fark gözetilmeksizin kısıtlama uygulandığını göstermiştir. Ayrıca Mahkeme, uygulanan yaptırım ile başvuranın davranışları ve içinde bulunduğu koşullar arasında mantık ilişkisi kuramamıştır. Sözleşme kapsamında güvence altına alınan hayati öneme sahip bir hakla ilgili olarak öngörülen katı tedbirin doğrudan ve fark gözetmeksizin uygulanmasının, kabul edilebilir takdir payının dışında kaldığının değerlendirilmesi gerekir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

Madde 41: İhlal tespit edilmesi, manevi tazminat hususunda yeterli bir adil tazmin teşkil etmektedir.

(Bk. Hirst / Birleşik Krallık (no. 2) [BD], 74025/01, 6 Ekim 2005, Bilgi Notu 79; Frodl / Avusturya, 20201/04, 8 Nisan 2010, Bilgi Notu 129; ve Scoppola / İtalya (no. 3) [BD], 126/05, 22 Mayıs 2012, Bilgi Notu 152).

BÜYÜK DAİRE YARARINA FERAGAT

Madde 30

Tarakbel / İsviçre – 29217/12
(II. Bölüm)

(Bk. yukarıdaki Madde 3, sayfa 8)

Vasiliauskas / Litvanya – 35343/05

(II. Bölüm)

(Bk. yukarıdaki Madde 7 § 1, sayfa 14)

MAHKEME'DEN HABERLER

Seçim

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi, 30 Eylül ve 4 Ekim 2013 tarihleri arasında gerçekleşen Genel Kurul toplantısında, Romanya'dan Antoanella Motoc'u Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yargıç olarak seçmiştir. Motoc, 17 Aralık 2013 tarihinde veya seçildiği tarihten itibaren üç ay içerisinde dokuz yıllık görevine başlayacaktır. Sözleşme'nin yürürlüğe girmesinin 60. yıldönümü

Mahkeme, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin yürürlüğe girmesinin 60. yılını kutlamıştır.

4 Kasım 1950 tarihinde Roma'da imzalanan Sözleşme, 3 Eylül 1953 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşme'nin 66. maddesi uyarınca, Sözleşme'nin yürürlüğe girmesi, Lüksemburg Büyük Dükalığı tarafından verilen onay belgesinin Strazburg'a tebliğ edilmesi sayesinde olmuştur.

1953'ten bu yana, 500.000'den fazla başvuru Sözleşme tarafından kurulan mekanizma temelinde ele alınmıştır. Mahkeme yaklaşık olarak 16.500 karara hükmetmiştir.

Sözleşme'ye Ek 16 No.lu Protokol

Taraf Devletin en yüksek mahkemelerinin, Sözleşme veya ekli Protokollerinde belirtilen hak ve özgürlüklerin yorumlanması veya uygulanmasına ilişkin ilkeler hususunda Mahkeme'den istişari görüş talep etmesine izin verecek olan Sözleşme'ye Ek 16. No.lu Protokol, 2 Ekim 2013 tarihinde imzaya açılmıştır. Bu yeni Protokol, Sözleşme'ye taraf on Devlet tarafından imzalanmasının ardından yürürlüğe girecektir. Bu zamana kadar yedi Devlet anlaşmayı imzalamıştır: Ermenistan, Finlandiya, Fransa, İtalya, San Marino, Slovakya ve Slovenya.

GÜNCEL YAYINLAR

1. Karar ve Hüküm Derlemeleri

Mahkeme, 9 Eylül 2013 tarihinde, en önemli davalar hakkında bilinç uyandırmak ve bunların yerel düzeyde uygulanmasını sağlamak amacıyla, önemli içtihatlarını derleyerek yayımlamış ve internet ortamında sunmuştur.

Mahkeme'nin Karar ve Hüküm Derlemeleri'nin basılı versiyonu Wolf Legal Publishers (Hollanda) tarafından hazırlanmaktadır. Wolf Legal Publishers, yeni Karar ve Hüküm derlemeleri hakkında daha fazla bilgi sağlayabilir.

www.wolfpublishers.nl;

sales@wolfpublishers.nl.

Yayımlanan tüm derlemelerin elektronik versiyonları, Mahkeme'nin internet sitesinden e-derlemeler başlığı altından indirilebilir. (www.echr.coe.int-case-law).

2. Ülkelere göre insan hakları bilgi notları

Sözleşme'ye taraf her devlet açısından, mahkeme tarafından ele alınmış veya alınacak olan insan hakları meselelerine ilişkin bilgileri içeren 47 “ülke profili” güncellenmiştir. Mahkeme'nin internet sitesinden indirilebilmektedir (www.echr.coe.int-Press).

3. Kabul edilebilirlik kriterlerine ilişkin pratik rehber

Bir başvurunun kabul edilebilirlik koşullarını detaylı bir şekilde açıklayan rehber, Polonya Dış İşleri Bakanlığı tarafından Lehçe'ye çevrilmiştir.

Bu yayın; ilgili ülkelerin yerel makamları, Barolar birliği veya kuruluşları tarafından sağlanan çevirileri sayesinde, İngilizce ve Fransızca versiyonlarına ek olarak, Avrupa Konseyi üye devletlerine ait 20 resmi dilde mevcuttur. Rehberin orijinal ve çevrilmiş versiyonları Mahkeme'nin internet sitesinden

indirilebilir. (www.echr.coe.int-case-law).

Praktyczny przewodnik w sprawie kryteriów dopuszczalności (pol)

4. Yeni videolar

Mahkeme potansiyel başvuranları, kabul edilebilirliğe ilişkin temel koşullar hakkında bilgilendirmek amacıyla tasarlanmış olan, kabul edilebilirlik hakkındaki video klibi 10 yeni dilde yayımlamıştır. Video şu anda 31 dilde erişilebilir durumdadır.

Katalanca (cat)

Çekçe (ces)

Fince (fin)

Gürcüce (kat)

Yunanca (ell)

Makedonca (mkd)

Lehçe (pol)

Portekizce (por)

Slovenca (slv)

Türkçe (tur)

5. Yargıçlar arasındaki diyalog 2013

Yargıçlar arasındaki diyalog yayınları, Mahkeme'nin adli yıl açılışını kutlamak amacıyla her yıl düzenlenen seminer tutanaklarının kayıtlarıdır. Bu yıl Avrupa yargısından 150 önemli kişi, "ekonomik krizlerde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin uygulanması" konulu seminere katılmıştır. Seminer tutanakları Mahkeme'nin internet sitesinde yayımlanmıştır (<www.echr.coe.int> - Publications).